

Oglas, pripisana itd. Uskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglas itd. šalju se naputnicom ili poloznicom pošt. stacionice u Doču na administraciju ljeta u Pulu.

Kod naručbe valja točno naznačiti ime, prezime i najbližu adresu.

NAŠA SI OGA

Iz sjednice opć. zastupstva, održavane u Kastvu, dne 11. i 14. maja 1908.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, a nepodplatani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarnom mjestu 10 K za obće, 5 K za seljake, na godinu 20 K, odn. K 2:50 u pol godinu.

Izvan caravine više poštarija plaća i otuđuje se u Pulj.

Pojedini broj stoji 10 h., zavrtiti 20 h., kull u Pulj, roll izvan isto.

Uredništvo i uprava nalazi se u: Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. (Via Gluša br. 1), kamo treba se naplovijska rva plama i predplata

prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predsjednik gosp. K. Jelusić otvorio je sjednicu u 10 sati prije podne. Prisutna su 23 gg. opć. zastupnika i 8 sa savjetujućim glasom. Zapisnik posljednje sjednice, nakon što je predsjednik odgovorio na tri opaske, bio je odobren, a za pročitavanje današnjeg zapisnika imenuju se gg. V. Siničić i F. Jelusić.

Prelazil se na pripojenja: Uzima se do znanja, što je udovoljeno pozivu zemaljskog odbora, da se popuni imenik općinskih činovnika i službenika sa kvalifikacijom, koji imenik bio je potpisan po opć. odboru i 15. marca prošljedjen zemaljskom odboru. Prema izvještaju opć. geometra nije dovoljna obećana potpora od K 182— uz dobrovoljnu rabotu za obzidanje stiernice u Kerenskom, već se općinska potpora povlače na K 200—. Odobrava se izdatka od K 720 p. za popravak zida uz put, što vodi u Lozu a uz posjed J. ud. Ludić. Za sniženje strmea i proširenje ceste od Gornjih Turki na Jolovičeni potrebno je prema proračunu K 1025—, te se u tu svrhu od općine doznačuje K 500—, kojih će se isplatiti po izvedenoj radnji, dočim imaju preostatak doprijeti zanimani općinari. Pekaču u Kastvu nemože se iznajmiti starog zatvora, pošto taj prostor služi općini za spremište pušaka. Ne uvažuje se molbe Radetić Frana glede oprosta presudjene globe od K 10—, a na prijavu opć. redara presudjuje se Brmalj Mata i Slavić Andra iz Puzi te Stok Josipa iz Sroki svakoga na K 80— sbog obdržavanja plesa bez dozvole. Glede popravka opć. puta od stacije Matulji do Samta odlučuje se počekati dok se ne bude na čistu sa prodajom opć. zemljišta upravi željeznice. Ravateljstvo pučke učione u Brešcima podnaša iskaz glede nužnih nekotjih popravaka na tamošnjoj školskoj zgradi, te se prema zaključku odbora odlučuje, da se krov temeljito popravi i oko dimnjaka zamaže cementom, dočim se ostalo prepusti za proračunsku sjednicu. Glede svjetla u hodniku i konobi stare zgrade, da se razvidi i učini proračun. Ne uvažuje se molbe Sepić Frana glede prodaje 200 m³ gorivog drva iz Lisine. Uzima se do znanja isplata zajma od K 8000— za sternu u Skalnici i zajma od K 4000— uzajmljenih za gradnju opć. sterna u selu Jelovičani, Pilepići i Škurinji, akoprem se nije primila još druga polovica državne podpore za ove zadnje tri sterne.

Uzima se do znanja, da je ispisani porez za sastav izbornih listina, te se ispisanim tog poreza doznačuje isplata zaslužbe sa K 20120 p. Glede odtupa prava biranja beneficijata „Franza“ na korist biskupskog ordinarijata u Trstu, ne može se izjaviti obzirom, što nije poznato, da je općina imala ili vršila to pravo. Srdoc Ivanu stolaru, da se isplati K 42— za obavljene radnje na školskoj zgradi u Brešcima, odbiv mu K 2— od cijene za katedru. Proglasi prečnost imenuje se definitivnim opć. likvidatorom N. Zic, nadlugarom J. Učić i lugarom I. Cetina mladiji uz dosadanje plaće. Uzdržavanje Studenskog ceste povjerava se i nadalje dosadanjem cestaru uz godišnju odštetu od K 197—. Uzima se do znanja saopćenje ovdješnjeg nadžupnog ureda, da će dne 16. maja t. g. amo pripisati presv. biskup gosp. F. S. Nagl radi dijeljenja sv. potvrde. 27. marca t. g. obdržavao se je izvid na licu mjesta u Brešcima glede izbora mjesta, gdje bi se imalo podići novo groblje. Od iskazanih triju mjesta izabrano se je takvim ono na parceli 8049/1 i parceli 8043 kao najpogodnije. Zaključuje se prema tomu, da se izradi narise i sastavi proračun, što bi se u budućoj sjednici dalo na odobronje i zatim prošljedilo c. k. kot. poglavarstvu. Odobrava se nabava nove zastave za stijeg na „Fortici“ uz potrošak od

K 8840 p. Glede pobiranja brinja po opć. zemljištu zaključuje se, da se raspise mjeseca augusta dražba uz izključnu cenu od K 50.—. C. k. zemaljsko školsko vijeće u Trstu poziva ovu općinu, da li je pripravna priškrbiti potrebno prostorje i prilican komad zemljišta za školski vrt za pronosenje trećeg eventualno i četvrtog tečajna c. k. učiteljstva iz Kopra u Kastav. Prema zaključku opć. odbora izdalo se je analogno izvaju, da će se tomu udovoljiti ali najduže za doba do 31/XII. 1909., koju se izvaju odobrava i uzima do znanja, da je c. k. fin. ministarstvo odobrilo mjesto ispod „Fortice“ za gradnju zavodske zgrade zaključkom, da se čim prije pristupi otkupu potrebitog zemljišta imenujuć od strane općine procejeniteljom g. Vjekoslava Siničića i da se izreče zahvalu gosp. prof. V. Spiničiću radi njegovog zauzimanja glede otkupavanja ovog predmeta. C. k. kot. školsko vijeće u Voloskom poziva općinu, da glede školskog okružja u Zvončić izradi tloris i naznači udaljenost od ove škole do one u Brgudu i Brešcima, kao i do pojedinih sela i da do konačno izvaji glade učevnog jezika i drugog kojeg jezika kao obvezatnog ili neobvezatnog predmeta. Tom se je pozivu udovoljilo, te se ujedno zaključuje, da bude na javnoj pučkoj školi učavni jezik hrvatski a glede učenja drugih jezika ne uvidja se potrebe. Puž ud. Mariji iz Kučeli izdaje se bezteretno očitovanje, da umogne prodati njejkovo nekretnine obvezom, da isplati zastane interesac i dađe na račun glavnice K 65—. Varljen Josipu iz Puzl izdati će se bezteretno očitovanje ako dozvoli općini, da se za nepsiguranu glavnice od K 206,92 p. gruntovno osigura „na preostale njegove nekretnine“ ili da tu glavnice isplati. Odobrava se potrošak od K 19— za popravak zida ispod Crevine. Kr. kot. oblast na Sušaku pripisuje račun sa spisima o mostogradnji u Trnovici, glasom kojih ima se sa strane istarskih interesenata doprijeti jošte svota od K 72520 p. koja svota da se doznači ili iz prinosa zemaljskog odbora ili ove općine, da se isplati poduzetniku. Opć. zastupstvo zaključuje, da će se o tom predmetu odlučiti, čim zemaljski odbor riješi molbu ove općine, glede doznanke zemaljske potpore. Odobrava se postupak općinske uprave, što je Jurčić ud. K. privolom zemaljskog odbora smjestila u pokrajinsku bolnicu u Puli a na cijeli opskrbni trošak ove općine zaključkom, da se razvidi o njezinom imovinskom stanju. Obzirom na odredbe glede dogona i izgona marve sa austrijskog područja na ugarsko-hrvatsko, kojima je prevoz marve jako otegoćen, pošto mora biti pregledano blago po živino-lječnicima kull sa jedne toli sa druge strane, što je skopćano sa znatnim troškovima i pristojbama zaključuje se, da se upravi molba na c. kr. vladu i c. kr. poglavarstvo, da bi se te odredbe ublažile i omogućilo promet blagom, kao što i to, da se zamoli, da bi i u ovom kotaru bio imenovan jošte jedan živino-lječnik, obzirom na prostranost i veliki broj goveda, što ih imaju gospodari ovog kraja. Uzima se do znanja, što je biskupski ordinarijat prodlodilo, da se kapelanija Zvončić podigne na samostalnu župu i pozvao općinu, da izvjesti o broju pučanstva, udaljenosti pojedinih sela od Zvončić i Kastva. Uzima se do znanja, što je koncom marca t. g. pohodilo ovdješnju dolavsku školu nadzornik i ravnatelj obrtnih zavoda gosp. A. vitez Koch, izjaviv se povoljno o uspjehu i posjetu iste, obećav ujedno, da će nastojati, da se u škola podržavi i podigne na tri razreda, ustrojiv ujedno jedan razred u Zametu kao podružnicu ove dolavske škole.

U smislu odluke ministarstva trgovine imalo bi se doskora uspostaviti nekoliko automobilskih pruga za

pravničke, bilo prometne struke, odgovorno mi, da to nipošto ne postoji jer je podpisanim najbolje poznato koliko treba truda i preporuke prije nego li se koju nnsu osobu spravi u službu državne željeznice.

Obzirom na gore opisane nepobitne činjenice stavljaju potpisani na Njevovu preuzvišenost g. ministra željeznice sljedeće upite:

1. Jesu li Vašoj Preuzvišenosti poznati oni zatostni i naš narod od skrajnosti uvriedajajući odnosaji željezničkog osoblja na našem jugu?

2. Ako jesu, hoće li Vaša Preuzvišenost poprimiti potrebite mjere, da se kod nas stane na put nararavakoj i protuzakonitaj germanizaciji na prugama državnih željeznica, te da se dađe kull u uređima toli na prugam našem jeziku ono nješto, koje ga po njegovom broju i po zakonu i po pravu ide.

Beč 23. 6. 1908.

(Sljede potpisi.)

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića, Dra. M. Laginje, prof. Vj. Spiničića i drugova na Njevovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

Medju javne e. k. urede u austrijskom Primorju u obće, napose pako u Istri, koji ne samo da ignoriraju i omalovažavaju jezik većine pučanstva tih zemalja, t. j. jezik hrvatski i slovenski, već mu se dajace čak i izrugavaju i s njime se sprdaju, spadaju takođerj i c. k. poštansko-brzojavni uredi.

Kao što neima na centrali t. j. na ravnateljstvu pošta i brzojava za Primorje u Trstu, nigdje nikakva izvanjskog znaka o našem jeziku, isto je tako i kod ogromne većine poštanskih i brzojavnih ureda u pokrajini. Skoro svuda jesu samo talijanski ili talijansko-njemački nadpisi, pečati tiskanice itd.

Mnogobrojno tiskanice uz odplatu ili bezplatne, kojima se poštanski uredi služe u saobraćaju sa strankama i međusobno, jesu samo njemačke ili njemačko-talijanske. Ako ima gdjejed — za nevolju — i hrvatskim ili slovenskim jezikom tiskanih, tad je naš jezik obično na trećem t. j. na posljednjem mjestu. Nu na sramotu javne oblasti taj se jezik nigdje ne zove onako, kako bi se ga moralo nazivati, već poruđljivo ili pospradno „ilirskim“, „srbohrvatskim“, „sklavskim“ (robskim) kako je razvidno iz priloženih službenih tiskanica pod A takve se tiskanice nerabi samo u nutarnjem saobraćaju sa uredima, već su sa one u porabi i u saobraćaju sa strankama, kao što su primjerice: *Prodavnice (Aufgabe i Aviso-Schein) Dojavnice (Aufgabe i Aviso-Schein)* za preporučena i vriednostna pisma, paketa i novac.

Isto tako služi se centrala u Trstu, tiskanim naslovima za podređene si poštanske urede jedino talijanskim ili njemačkim tiskanicama.

ostao je do danas neuslišan preimda je glede prve pruge već pod ministrom Bilinskim opredjeljena bila potrebna svota za te nadpise. Na pruzi Trst-Poreč udovoljeno je samo djelomično pravci i zakonu jer je ministarstvo uslijed vike talijanskih listova i intervencije talijanskih zastupnika samo na nekoliko postajama postavila nadpise i u našem jeziku, dočim bi morali biti na čitavoj pruzi.

Mi tražimo dakle u ime našega naroda

redjenog si činovništva već takovaj i stanovništva onih naših krajeva, kojima se protežu pruge državnih željeznica.

Na tim prugama, osobito pako kod glavnog ravnateljstva u Trstu radi uprave državnih željeznica željeznom konkurencijom, oko toga, da se germanizira sve što u njezino područje spada.

Kadno bijaše nedavno uvedena druga sveza sa Tratom izučila je uprava državnih željeznica sve kranjake pruge pripo-

Medju najnižim osobljem imado dakle od 1311 uslužbenika njih 984 Slovenaca, 62 Hrvata, 85 Talijana i 182 Njemca.

Ove suho brojke dokazuju najočitlje kako se nepravdno i pristrano postupalo od strane željezničke uprave sa našim narodom.

Na eventualni prigovor da neima možda sposobnog osoblja hrvatskog ili slovenskog jezika za mjesto činovnika bilo

Pozor gospodari!

Dosta siena može marijvi gospodar dobiti još ove godine, ako odmah posije seme krmnoga bilja na oranici. Kada i kopljanica krmavnije i kako se upotrebljava, dočep i razumljivo je za seljačkoga gospodar: protumačeno u knjizič *Steno matorstvo*, koju je sada izdalo Hrvatsko društvo za pčuku proučavanja u Zagrebu. Cijena 10 para. Imeničnici, prijatelji naroda, kupujte po više komada i diletite besplatno: narodu. Štim ču to, koristiti.

Važne zakonske knjige.

Gosp. dr. Ed. Volčić, sudb. savjet u Novom mjestu (Kranjska) napisao je na slovenski jezik slijedeće važne zakonske knjige bez kojih ne bi smio biti nijedan sudbeni ili odvjetnički činovnik, te u obće osobe koje imaju opravdati odnose osnovne.

1. *Oviniopravni (parčni) zakon* s obširnim slovenskim i hrvatskim kazalom, ima 42 stranice, u platno vezano cijena K 8.

2. *Odvjetnička tarifa*, propisi o uporabi jezika na sudu, i sudbene pristojbine cijena K 80.

3. *Zemljoknjižni zakon*, sa slov. i hrvat. kazalom, primjeri raznih predloga. Knjiga je u 2 djela, mehko vezana K 500, u platno vezana K 6.

4. *Primjeri predloga, zaključaka i upisa* za zemal. knjigu, bilježivanje i upisivanja cijena K 1. (*Poslatis djela pod br. 3.*)

5. *Bilježovina i upisivanja*, tabla za zid na jakom papiru 60 para.

Dalje je društvo »Pravniki« u Ljubljani po g. dr. Volčiću, izdalo slijedeće knjige: a) *Zakon o dozvoli puja za silu*, 40 para (u slučajevima na pr. kad čovjek nema puta do svojega zemljišta). b) *Propisi o željezničkih knjiga*, 80 para. c) *O konverziji uknjiženih tražbina* 80 para. (Potrebna knjiga novčanin kavodom). d) *Propisi o razdijelbi i uređenju zemljišta*, K 2. Knjige šalje Dr. Volčić uz pouzete ili uz unaprijed poslan novac, dodajući i poštne troškove.

ISTARSKA POS

- Prima zadrugare**, koji uplaću po kruna 2
- Prima novac na štednju od**
- čisto bez ikakvog odbitka.*
- Vraća na štednju uložene**
- ako se nije kod uložanja moglo odkas, uz odkas od 3 dana.*
- Zajmove (posude) daje sam**
- i sudanice uz garanciju.*
- Uredovni sati svaki dan od**
- katrčano.*
- Društvena pisarna i bilježna**
- kada (Na*
- dobivaju pobliže informacije.*

Dvostruki elektro-magnetički KRIZ III ZVIEZDA
R. B. broj 86967
Telefon br. 45—22.

eat. elektro-magnetičkim nazelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reuma, natme (teškog dlanja), nepavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje, (migraine) kucanja srca, zubobolje, muževne slabosti, studeni raku i nogu, padavice (epilepsije), mokranju pještice, nožnosti, nesvjetlice, naglasoni, drhtanje na čelo, influence, skopozone na beledu vrata, silidila (malekvrnosti), želudanih grčeva, bezloznoti, ledilias; pohnkrvnosti, sviht udnih grčeva, nepo shodno, bolestan grčeva, khamerholia; kao i kod sveobite slabosti ili sluti kao nezadržljivo rodstvo, polio elektro-magnetička struja čelom čovjekim udom djeluje, čino se ročeno holouu i najkratcem vremenom izliče.

Poznatu je, da lečnici kod navedenih bolesti višestruko elektrizovanje čela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremeno kroz čelo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog kriza III zvezda, R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, namjerenom načinom neprekidno na čelo djeluje; što svakako bržim slijedeću dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

Utampiljena god. 1894. **NARODNA TISKARA** Utampiljena god. 1894.
LACINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.
Preporuča si općinstvu svoju tiskaru, knjigovežniču, papirniču, i tvorniču pečata.
U papirnici mogu se dobiti slijedeći: Mollivenički Pomolimo se. Uvezan u veoma finu koži po K. 760.
Učena starosti. Cvrsto uvezan. Tiskan

prevoz pošte i putnika u Istri, od kojih išla bi jedna iz Poreča na Pazin, Labin, Borsac i Opatlju pa se zaključuje, da se upravi na nadležno mjesto molba, da bi se ta pruga produjila i do Kustva eventualno do Klane. Na poziv c. kr. kot. školskog vijeća popunilo se je ponovno iskaz školskih obvezanika, koji bi imali polaziti školsku egzpozituru na Kantridi zaključkom, da se čim prije ureču povjerenstveni razvid mjesta, kojemu će pristupovati uz opć. glavara i gg. F. Duklić, F. Forlan, F. Rubeša i I. Vlah. Radi lakšeg pristupa k crkvi presv. srca Isusova u Zameu nužno je pronesi jedan komad puta, koji bi išao po zemljištu crkve sv. Jelene a za to tinalo ustupilo bi se crkvi onaj dio puta, što bi postao suvišan. Biskupski ordinarijat na tu zamjenu pristao zahtjevom, da općina snaha potrošak ugovora i da predložiti zemljišni izvadak i procjenu tih zemljišta. Na taj se zahtjev pristaje i imonuje kao procjenitelj M. Filipić i I. Srdoc Simunčić. Odluku glede ustrojenja štedionu udruženih obćina Kastav-Vepřinac i Volosko prepušta se na rješenoje budućem zastupstvu. Da voda kiselica, što dolazi iz grada Kastva u »Mešnac« načini toliko štete u vrtovima zaključuje se, da se kupi dio zemljišta od F. ud. Corovac za K 7940 p i tu iskopu priklonu jamu u koju će se voda izljevat. Ruzić Matu iz Puži daje se bezotratno odtalovanje, da prodade dio parcele 3970 u Pazima, buduć općina ostalim imetkom dovoljno osigurana. Prihva se do znanja, da je gosp. Dr. H. W. Grafu i J. vitezau Wenschom izdana dozvola, da mogu poduzeti tehničke predradnje za izgradnju normale željezničke pruge od postaje Matulji III od koje druge točke na austrijskom tlu sa pruge Sv. Petar-Rijeka do luke Pretuka.

Sirola Ivana iz Brnasi globi se sa K 14—, što je 20. aprila t. g., ako i protiv njegove volje, dozvolio vojnicima na dopustu, da kod njegove plešu, koja globa, da mu se obraduna u plesnu pristojbu od dne 23. februara t. g. kad nije držao plesa radi smrti majke. Za uređenje puta k novim kućam u taku zvanou Kranjskoj vasi u Zameu da opć. geometar učini nacrt i proračun i predloži sjednici zastupstva.

C. kr. kot. školsko vijeće pozivlje općinu, da priopći koja sela bi pripala školskoj egzpozituri u Sv. Križu i da predloži iskaz školskih obvezanika. O tom se predmetu zaključuje, da se ga bolje prouči i pogovori s narodom, držeć shodnim, da bi djeca iz Gornjeg Zamea išla u školu Sv. Križ, a djeca iz Diračja i Koline u Zameu, a ona iz Doljnog djela Srdoci u egzpozituru na Kantridi. Lokalne komisije za pregled školske sobe u Sv. Križu ne treba, jer je to već obavljeno.

Uzima se do znanja, da je Srdoc Anton primljen u savez općinarstva grada Trsta. Dne 23. aprila t. g. obdržavala se je komisija glede ustanovljenja školskog okružja egzpoziture Jurđani. Dotično je povjerenstvo pregledalo više mjesta gdje bi se imalo podignuti školsku zgradu i obnašlo najshodnije na čestici br. 1018/05 i 1014 u Jušićima. Prema pozivu kotarskog vijeća imonuje se gg. R. Jarinčića, A. Dukića, V. Kinkela i I. Vlahu, da zastupaju općinu pri lokalnoj komisiji, a o predmetu da se predhodno sasluša općinara iz Jurđanove. Pučka učiona u Sv. Mateju proširena je na potoračrednicu te bi se obzirom na veliki broj školskih obvezanika i što dosadnja zgrada ne odgovara svojoj svrsi imalo pristupiti gradnji nove školske zgrade. Zaključuje se u tu svrhu, da se dne 26. moje t. g. pozove u Sv. Matej opć. zastupnike i župane tog školskog okružja, da uz općinsko odelastvo izaberu prikladno mjesto za gradnju nove školske zgrade. Na pritužbu Brđnjaca, da poduzetnik gradnje škole u Brđgucu sporo napreduje zaključuje se, da se ovomu naloži, da što prije tu radnju izvrši i da se odade dražhom izradnja školskih klupa. Pritužba ove općine upravljena na upravno sudšte protiv odluke finančajalnog ravnateljstva, kojom je ova općina vrštena u drugi razred potrošarinskog ciljenka na meso, nije prihvaćena

ta se zaključuje, da se protiv odluc c. kr. ministarstva od 8. jenzara t. g. u tom predmetu, ponovno podnose pritužba u ime potrošnika mesa. Obzirom što nekogji kućegospodari Studone nisu uplatili pristojbe »jusa«, prihvaća se predlog odbora, da gospodari kućebrojova 68, 75, 76, 77, 78 i 79 uplate u tu svrhu po K 50— Gradnja ceste Mihelovo kod postaje Matulje proračunana je na K 2464— i zaključuje se, da se tu radnju odade putem dražbe uz predhodni izvid na licu mjesta sa strane vještaka L. Dukića, kojom prilikom, da se također pregleda gradnja puta od sela Radetići na cestu prema Trj-njušćicom. Ne prihvaća se odroka župana u Klani, već neka tu čast obnaša do konstituiranja novog opć. zastupstva. Cestar F. Stančić zahvalio se jo na službi opć. costara i raspisalo se je natječaj za tu službu nu nitko nije podnesao molbe, već se je danas priljavo Puž Ivan iz Jušići, da bi tu službu prouzo, kojeg se ujedno imonuje opć. costarom, C. kr. kot. poglavarstvo pozivlje ovu općinu da proglaš, da se unaprijed moge sjeci mljavice za obradu samo od 16. augusta do 16. maja i da se neče više izdavati osobitih dozvola niti posebnih dopusta. Uvidljajuć da je ta odredba štotna po općinaru, zaključuje se, da se istoj oblasti podnese molba, da tu odredbu ukine i ostavi u krijevnosti naredbu od 7. julla 1894, broj 325b, da se nalmo može sjeci mljavice do konca julla.

Na molbu za podjeljenje obrtnih koncesija preporuča se one: Valinčić Josipa, Vlah Alberta i Jugo Marje, dočim se ne može preporučiti molba Vlah Paškvala i Ivančić Ivana, jer nomaaju prikladnih prostorija niti izaskuju mjesne prilike novih krama.

Odobravaju se dražbe: radi izgradnje dijela ceste Jardasi-Kosi u duljinu od 180 metara sa dostathonou cijonom K 97498 p. Imenujući nadzirateljem te radnje Jelovica Ivana i o prodaji starih pušaka i bajuneta sa utrkom od K 8680; radi izradbe 2420 prost. metara gorivog drvja za općinaru u žumi Lisini uz cijenu od K 180 p po prost. metru; i glede zakupn 12 studenskih sjenokoša za ukupnu zakupninu od K 368.80 p.; kao i kolaudacije: skarpe i zida uz put u Rubešima zaključkom, da se poduzetniku isplati dostathona cijona i u ime višeradnje K 17180 p.; te zidarska i limarska radnja gradnje šterne u Škrapni zaključkom, da mora poduzetnik zidarske radnje popraviti izkazane mu manjkavosti i pod nadzorom protozidara L. Dukića popraviti filter.

Zauzi Ivanu Ivanovom iz Jušići daje se obećanje, da će se istoga primiti u savez općinarstva ovo općine, čim se iskaže da je zndobio austrijsko državljanstvo, dočim se ne daje takvog obećanja Požarić Stjepanu nastanjenom u Jušićima.

Kao članove reklamacijsalnog odbora za predstojeće općinske izbore zabire se gg. V. Simčić, V. Lovčić, A. Spinčić i M. Serdoc.

Dosadnji lugar u Skalnici J. Simčić zahvalio se je na toj službi, te slobuav manjenje općinara Skalnice i urez do znanja obavijest šumskog upravitelja, imonuje se opć. lugarom za Skalnicu Simčić Antona kbr. 4. uz mjesečnu plaću od K 40— uz uvjet, da čuva šumu i polje.

O molbi općinara Studone protiv naumljenog pripojenja por. općine Studone k samostalnoj općini Klani povedena je podilja rasprava i saslušav žalje predatavnika Studone zaključuje se, da se uzastojli, da se uzakoni okolnost, da župan pojedinih općina, koje bi imale sačinjavati općinu Klana, zastupa dotično porezno općine u eventualnim parbnim sporovima, a ne dotični općinski glavari izim za poroznu općinu Klana, kao i to, da se učini najzanimički projek izmedju Klana i Studone na trošak istih. Sa strano opć. zastupstva nalma se ništa protiv toga pripojenja, već se želi, da se to postigne što skorije.

Za župnu crkvu sv. Jerolimna u Klani imonuje se konkurenčajonno gradjevni odbor, koji se sastoji od

se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltdina, koji je poradi svoje nuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dotim moj dvostruki elektro-magnetički kriz III zvezda R. B. br. 86967, štavlje se tvrditi i u svim verzijama bezopasno: svaki svoje izvatke iskoristiti!

MALI STROJ STOJI 5 K. Rabliti ga mogu samo djeca i jako male gospođice.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabliti se kod ostarijih 20 godina kronicalji bolestih.

Dopisivanje i šaruche obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pozoveterni! ili ako se npravo napred, pošaljite različe glavne prodavaona za tu i doostemiti.

ALBERT MÖLLER,
Büdimpeshta, Viki, Kotar,
Vadars-dilca br. 24.

DOZ KOJE NE SMIJE DITI nijedan Istarski Hrvat je

„Novi Izborni Zakon za Sabor Istre“

Prčkim nazilom protumačeno, sa jednom zemljopisnom kartom Istre.

Cijena 1 K.
Naručuje se kod Tiskare Laginja i dr. - Pula.

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i dr. u Puli prije (i) Krmptić i dr.) uz cijenu od 2 do 10 para.

Kupite proizvođe u korist Družbe sv. Cirila i Metoda

Oglaš, pripisana itd.
Uklaju računaju se na temelju
obitnog cjenika III po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš itd.
žalju se naplatnicom ili polo-
nicom pošt. štedionice u Beču
na administraciju lista u Pulu.

Kod naručba valja točno označiti
ime, prezime i najbližu
mestu nastanuća.

NAŠA SILOVA

Iznaj avakog četvrtka
o podne.
Netekani doplat se ne vraćaju.
nepodpisani ne tiskaju.
netranskriani ne primaju.
Predplate sa poštarinom stoje
10 K u obće,) na godinu
5 K za beljako)
5 K "5", odn. K 2-50 u
put godinu.
Izvan carovine svaka poštarina
Plata i utužuju se u Puli.

sljedećih osoba gg. Koruza Ivan župnik, Medvedić Mate
predsjednik, Medvedić Luka vijećnik, Sustar Martin po-
sjednik iz Klane, Sustar Filip župan, i Mrvčić Andre cr-
kveni starelina iz Studene.

Uvidi, da je već kasno doba — 6½, satli na
večer, predsjednik prekida sjednicu i uriče nastavak
isto za 14. maja 1908.

Nastavak. Prisutno je 20 gg. opć. zastupnika i 1
oo savjetujućim glasom. Prije nego se prešlo na dnevni
red, predsjednik spominje, da je baš danas godina dana,
što su se obavili izbori za carevinsko vijeće na temelju
novog izbornog zakona. Tog su dana Hrvati i Slovenci
Istra pokazali svijetu, da su u ovoj pokrajini u većini i
taj je dan upisan kao dan uskrsnuće našeg naroda. Opć.
zastupstvo na uspomenu to godišnjicu zaključuje, da se
doznači kao pripomoć svota od K 200.— sveučilištnim
djacima, koji su ostavili zagrebačko sveučilište.

Na molbe za prodaju opć. zemljišta zaključuje se;
Slinčić Ignacu iz Matulji daje se u zamjenu dio parcela
1620/4 u Matuljovoj za dio parc. 455/1 u Trinajstićevoj;
dio parc. 1575 u Brnčićima da se prodano putem dražbe
uz isključnu cijenu od K 20.—; Rado Franu iz Perani-
ćima produljuje se rok gradnje kuće, dok nebi tko drugi to
tinalo pitao; prodaje se: Julušić Antonu stivru u Brnčići-
ćima za K 44-16 p.; Milić Josipu u Brnčićima za K 1-58;
Babić Josipu kućno tnalno u Matuljima za K 235-70 p.;
Slavić Andru u Peranićima za K 24-60 p.; Dubrović
Franu odnosno njegovom zetu uz dvostruku cijenu to
jest za K 97-20 p.; Vlah Ivanici u Matuljima za K 52-25 p.;
Lukotica Ivanu u Pobrrovoj za K 180-80 p.; Puž Antonu
stivru u Pobrlima za K 148-85 p.; Spincić Antonu u
Spincićima za K 12.—; Hrvatini Ivanu kućno tnalno već
prije prodano u Blažićima i sad ustupljeno mu od Mulac
Josipa; Brajan Ivanu stivru u Jusićima za K 5-95 p.;
Čiković Božu kućno tnalno u Jusićima za K 71-80 p.;
Susaanj Ljudevitu stivru u Jusićima za K 53-20 p.;
Stefan Josipu nad grobljem sv. Lucije u Kastvu za grad-
nju grobnice uz cijenu od K 40.— po četvornom metru;
Osojnak Vjekoslavu stivru u Kučelima sa K 150.—;
Funderle Antonu stivru u Zametu za K 1218-60 p.;
Afrić Antonu saizuje se cijena jednog dijela kućnog
tnala u Matuljima na 80 para po četvornom metru;
zemljište što se ima otkupiti za gradnju ceste Sv. Kri-
ž-Hosti, da se predhodno razvidi i procjeni; Medvedić
Mihovilu iz Klane prodati će se se dio zemljišta u Studene-
noj, kad prikaze nacrt tog zemljišta; ne uvražuje se molbe
Mihelić Frana za prodaju stivra u Kučelima; pitano zem-
ljište u Brnčićima od Jelovica Andra, da se predhodno
razvidi i procjeni; Vlah Benediktu daje se u zamjenu za
dio njegove čestice maleni dio od opć. puta; za gradnju ceste
Jardasi-Kosi-Bačurka otkupljuje se privatnog zemljišta od
Jardas Mata za K 19-20 p.; Jardas Josipa za K 48-64 p. i
K 42— za loze, od Susaanj Mata za K 4-35 p. i Lucić Ivana za
K 14-40 p. te za loze K 54.—; molbu bastinika Kundić,
radi prodaje stivra u Peranićima, rješiti će se, kad se
izjavi predajedništvo čitaonice u Miholićima; radi otkupa
zemljišta za proširenje puta Diracje-Dolnji Blečić, da se
pozove vlasništvo radi pogodbe; glede prodnje dijela zem-
ljišta južnoj željeznici u Matuljima radi proširenja ko-
lodvora, da izadje na licu mjesta posebno povjerenstvo
i da se tom prilikom uzastojli, da željeznica ustupi nje-
što svog zemljišta i dade doprinos za izgradnju pločnika
duž ceste od kolodvora na Matulje kao i to, da se upita
upravu željeznice, da li kanl zatvoriti dosadnjega izvorna
vrata a ostaviti jedino ona, kojom prolazi električna žel-
jeznica; ravnatelju tvornice „Union“ pri oventualnoj
prodaji dijela parc. 1744 u Zametu dati će se prednost.

Na brojne molbe za doznačenje novčanih podpora
doznajuće se: trojci po K 2.—, četvorici po K 4.—,
četvorici po K 5.—, trojci po K 8.—, petorici po
K 10.—, trojci po K 15.—, trojci po K 20.—, jednomu
K 30.—, vatrogasnom društvu Volosko-Opaljtu za do-
bavu sprava K 50.—, A. ud. M. obzirom na pogrebne

troškove sinā i dospjele obroke odlučeno podpora od
K 100.—, V. R. nagrada u priznanje 20 godišnjeg rada
kod općine K 140.—, gospodarskoj zadrugi višak od raz-
prodanih amer. loza za K 11-64 p., za Maljavac Josipu
iz Skalnice bolničkih troškova K 26-10 p., za dobavu
odijela: Puž ud. M. K 20.—, Stanić ud. M. K 16.—,
Jardas ud. J. K 8.—, Turak A. K 10.—, Kinkela ud.
A. K 8.—, mlđ. Lucić iz Marčelji K 20.—, Crnarić ud.
M. K 80.—, Bačić M. K 20.—, Puž M. 8.—; odobrava
se putne i obškrine troškova za mlđ. Vlah S. i M. Bu-
djevovića sa K 98-10 p., pratitelju K 28.—, za dobavu
odijela i obuće istima K 47.—, za uzdržavanje mlđ.
Marije do 15. aprila t. g. K 20.— a od tada istoj mje-
sečno K 8.— kao i mlđ. Rožaljki od 1./IV. naprijed, koja
je ostala u Budjejevcima; za vožnju umobolne M. Bursa
na Rijoku i u Marčelji i Kastav K 15.—, pratitelju bolesne
K. ud. Juričić u bolnicu u Puli K 85-94 p., za Bura ud. M.
pratitelju K 12.—, doznajuće se Kinkela A. putne troš-
kove za odpramu sinu u Stanjovca sa K 40-80 p., koju
svotu ima obračunati u zastane interese; Lucić J. za
putne troškove u Trst i natrag K 80.—, Lucić ud. J.
pripomoć žuljanjo školskih prostorija K 10.—, nadlu-
garu Ujelčić K 50.— i lugaru Čutini K 10.— kao na-
gradna za prisustvovanje pri štrpanju; upravi župno
crkve u Kastvu za dobavu žlijobova na crkviću sv. So-
bastijana K 50.—, Jurdana A. užagaću svjetiljaka u
Kastvu povisuju se mjesečna plaća na K 80.—, podžupu
u Brgradu povisuju se godišnja nagrada na K 80.—;
Tibljaj J. oprašta se repari šterno u Škurinji za g. 1907/8
sa K 50.— i daje mu se badava pasja medalja; Širola
K. oprašta se potrošak za dobavu primateljskog orudja
sa K 16-70; Kučel ud. T. oprašta se predujam za po-
grebne troškove K 20.—; Stefan A. oprašta se gradjo-
vna pristojba od K 6.—, Ruzić J. oprašta se putne
troškove od K 8-72; Sarson J. daje se besplatno 15
komada bukovihi stabala iz Lisine; za popravke opć.
putova doznajuće se: kod sela Rošići u Kučelima kruna
150.—, u Jusićima „marina rebar“ „Kučelčina rebar“
i na vodu Jurdana K 56.—, od D. Jugl na Brnaci
K 100.—, od strane u Jusićima do lisinske ceste povisu-
je se podpora na K 80.—, od sv. Lucije na Jurjenici
Rubeši K 30.—, sa utrkom od K 680.— od prodanog
zemljišta nad „Šorovo“ da se nastavi gradnjom puta
Šorovo-Pišćana od Srdoči na Blečić do Dražice na dr-
zavnoj cesti K 160.—, od Starci-Selhari do puta Trampir-
Rude K 300.—, od sela Lucići do mosta u Trnovici
K 120.—, od „Vukove place“ do crkve sv. Luke dalnjih
K 100.—, od G. Rukavca na Tantičić K 300.—, i od
škole u Hostima na Mihovilić K 50.—; za popravak
kalića u selu Škrliji K 150.—, podpora za popravak
sterne u Hostima povisuje se na K 300.—; popravak
puta Rošići-Trini-Smogorij, da se obnavi uz nadzor Bačić
Andra; djelomični popravak i proširenje puta Radetičić-
Trinajstići, da se odade putem javne dražbe.

Konačno na priobćenju predsjednika zaključuje se,
kojli hoće kopati kamenje u kamenolomu u Jusićima, da
ima odstraniti neuporabiv materijal, na što ima pripa-
ziti na teret dotične stranke župan i opć. redari; Turak
Mariji izdati će se bezteretno očitovanje čim odplati za-
stane kamata; ako Šepić J. gradi bočariju na opć. tnalno,
da mu se to zabrani; koji hoće pobirati bruse u Re-
čini, da plati u opć. blagajnu godišnje K 10.—; Pilepić
Mate iz Zameta zahvaljuje se na članstvu konk. grad-
djevnog odhora u Sv. Križu kao i na časti prišnog
sudb. upravitelja, glede posljednjeg nek se zahvali kod
suda, dočim se glede obnašanja prve časti prihvaća
njegovu odroku i na njegovo mjesto imonuje Rubeša
Rajmunda iz Zameta kbr. 165. Napokom zaključuje se,
da se cestu izpred grada od Bolvodera dade temeljito
popraviti.

Izcrpiv dnevni red predsjednik zaključuje sjednicu
6 i pol sata na večer.

ostalo je do danas neuništen premda je
glede prve pruge već pod ministrom Bi-
linakim opredeljena bila potrebna svota
za te nadpise. Na pruzi Trst-Poreč udo-
voljeno je samo djelomično pravici i za-
konu jer je ministarstvo uslijed vike talij-
anskih listova i intervencije talijanskih za-
stupnika samo na nekim postajama po-
stavila nadpise i u našem jeziku, dočim bi
morali biti na čitavoj pruzi.

redajnog si činovnicima već ukonjeni i sta-
novništva onih naših krajeva, kojima se
protežu pruge državnih željeznica.
Na tim prugama, osobito pako kod
glavnog ravnateljstva u Trstu radi uprave
državnih željeznica željeznom konkurencij-
jom, oko toga, da se germanizira sve što
u njezino područje spada.
Kadno biljasa nedavno uvedena druga
sveza sa Trstom izučila je uprava drža-
vnih željeznica svo kranjake pruge pripo-

Medju najnižim osobljom imade dakle
od 1811 uslužbenika njih 984 Slovenaca,
62 Hrvata, 85 Talijana i 182 Njemca.
Ove suhe brojke dokazuju najodličije
kako se nepravredno i pristrano postupa
od strane željezničke uprave sa našim na-
rodom.
Na oventualni prigovor da neima
možda sposobnog osoblja hrvatskog ili slo-
venskog jezika za mjesto činovnika bilo

prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera dr. 1. i. kat.).

pravničke, bilo prometne struke, odgova-
rao mi, da to niiposto nestoji jer je pod-
pisanim najbolje poznato koliko treba
truda i preporuke prije nego li se koju
našu osobu spravi u službu državne želje-
znice.

Obzirom na gore opisane nepobitne
činjenice stavljaju podpisani na Njegovu
preuzvišenost g. ministra željeznica sljede-
će upite:

- 1. Jesu li Vašoj Preuzvišenosti po-
poznati oni žulostni i naš narod do skrj-
nosti uvriednjajući odnošaji željezničkog
osoblja na našem jugu?
2. Ako jesu, hoće li Vaša Preuzviše-
nost popriniti potrebite mjere, da se kod
nas stane na put nenaravskoj i protu-
konitoj germanizaciji na prugama držav-
nih željeznica, te da se dade koli u ure-
dimu toli na prugam našom jeziku ono
mjesto, koje ja po njegovom bruju i po
zakonu i po pravu ide.

Beč 23. 6. 1908. (Sljede podpisi.)

Interpelacija
zastupnika Matka Mandića, Dra. M. La-
ginje, prof. Vj. Spincića i drugova na
Njegovu preuzvišenost gospodina ministra
Irgovine.

Medju javne c. n. urede u austrijskom
Primorju u obće, kapose pako n Istri,
koji ne samo da ignoiraju i omalovaža-
vu jezik većine pučanstva tih zemalja,
t. j. jezik hrvatski i slovenski, već mu se
dapače čak i izrugavaju i s njime se spr-
daju, spadaju takodjer i c. k. poštansko-
brzojavni uredi.

Kao što neima na centrali t. j. na
ravnateljstvu posta i brzojava za Primorje
u Trstu, nigdje nikakva izvanjskog znaka
o našem jeziku, isto je tako i kod ogro-
mne većine poštanskih i brzojavnih ureda
u pokrajini. Skoro svuda jesu samo tali-
janski ili talijansko-njemački nadpisi, pe-
čati tiskanice itd.

Mnogobrojne tiskanice uz odplatu ili
besplatne, kojima se poštanski uredi služe
u saobraćaju sa strankama i međusobno,
jesu samo njemačke ili njemačko-talijanske
Ako ima gdjejed — za nevolju — i hr-
vatskim ili slovenskim jezikom tiskanih,
nad je naš jezik obično na trećem t. j. na
posljednjem mjestu. Nu na sramotu javne
oblasti taj se jezik nigdje ne zove onako,
kako bi se ga moralo nazivati, već poru-
gljivo ili posprdno „ilirskim“, „srbohr-
vatskim“, „slavaskim“ (robskim) kako je
razvidno iz prilozhenih službenih tiskanica
pod A takve se tiskanice nerabi samo u
nutarnjem saobraćaju sa uredima, već su
sa one u porabi i u saobraćaju sa stran-
kama, kao što su primjeric: Predatnice
(Autgabe i Aviso-Schein) Dojavnice (Ab-
gabe i Aviso-Schein) za proporučena i
vrlodnostna pisma, pakete i novac.

Isto tako služi se centrala u Trstu,
tiskanim naslovima za podredjene si poš-
tanske urede jedino talijanskim ili njema-
čkim tiskanicama.

Pozor gospodari!

Dosta siena može marljivi gospodar dobiti još ove godine, ako odmah posije sjeme krmnoga bilja na oranici. Kada se koplje isita, krmiva je i kako se upotrebljava, točno i razumljivo je za seljačkoga gospodarja protumačeno u knjižici *Sjeno namoravici*, koju je sada izdalo Hrvatsko društvo za pčuku prosvjetu u Zagrebu. Cijena 10 para.

Imućnici, prijatelji naroda, kupujte po višoj cijeni, a dielite besplatno narodu. Štim će to koristiti.

Važne zakonske knjige.

- Gosp. dr. Ed. Volčić, sudb. savjet u Novom mjestu (Kranjska) napisao je na slovenski jezik slijedeće važne zakonske knjige bez kojih ne bi smio biti nijedan sudbeni ili odvjetnički činovnik, te u obće osobe koje imaju opravljati određene osnove.
1. *Civilnopravni (parčni) zakon* s obširnim slovenskim i hrvatskim kazalom, ima 21 stranica, u platno vezano, cijena K 8.
 2. *Odvjetnička tarifa*, propis o uporabi jezika na sudu, sudbene pristojbine cijena K 180.
 3. *Zemljoknjižni zakon*, sa slov. i hrvat. kazalom, primjeri raznih predloga. Knjiga je u 2 djela, mehko vezana K 500, u platno vezana K 6.
 4. *Primjeri predloga, zaključaka i upisa* za zemalj. knjigu, bilježovanje i upisivanja, cijena K 1. (Ponatis sa djela pod br. 3.)
 5. *Bilježovina i upisivanja*, tabla za zid na jakom papiru 60 para.

Dalje je društvo »Pravnik« u Ljubljani po g. dru. Volčiću, izdalo slijedeće knjige: a) Zakon o dozvolji puta za silu, 40 para (u slučajevima na pr. kad čovjek nema puta do svojega zemljišta). b) Propisi o željezničkim knjigama, 80 para. c) O konverziji uknjiženih tražbina 80 para. (Potrebna knjiga novčaninim zavodim). d) Propisi o razdijeli i uredjenju zemljišta, K 2.

Knjige šalje Dr. Volčić uz pouzete ili uz unaprijed poslan novac, dodajući i poštne troškove.

Utemeljena god. 1894. **NARODNA TISKARA** Utemeljena god. 1894.

LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.

Preporuča se općinstvu svoju tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.

U papirnici mogu se dobiti slijedeći: Moliveniči Pomolimo se. Uvezan u veoma finu kožu po K. 700.

Utična starosti. Cvrsto uvezan. Tiskan

Tiskara LAGINJA I DRUG., PULA, ulica Giulia 1.

1299

ISTARSKA POS

- Prima zadržare**, koji uplaću po kruna a
- Prima novac na štednju od**
- Stato bez ikakvog odbitka.*
- Vrača na štednju uložene**
- ako se nije kod uložnja saglasi odkas, uz odkas od 3. dana.*
- Zajmove (posude) daje sam**
- I sadužnice uz garancija.*
- Uredovni sati svaki dan od**
- satvoročno.*
- Društvena pisarna i blagajna**
- kuća (Nar) dobivaju pobitko informacije.*

Dvostraki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45-22.

est. elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod sloga, reume, astme (težkog disanja), neopavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srca, zubobolje, mučvine slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokranju pšatelj; najinosti, nevjestic, naglucosti, drhtanja na tjele, influence akopčane sa boljicu hrta, bledila (malekrovnosti), izludadnosti, krtava, beziznosti, labilnosti; pucokrovnosti, svih udila a žova, nepo-ehandri; glasekih grčeva, hmerhholde, kao i kod sveobite slabosti itd. stitit kao neodkritljivo sredstvo, polio elektro-magnetička stroja cijlom čovječim telom djeluje, čime se rošeno holostu u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da ličitelj kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tijela upotrebljuju, ali ipak sa taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz telo prolazi, četim naprotiv toinu stroja elektro-magnetičnog križa ili zvjezda R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na telo djeluje; što svakako bržom siljenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

Bez koje ne smije biti nijedan Istarski Hrvat je

Novi Izborni Zakon za Sabor Istre

Puškina načinom protumačeno, sa jednom zemljopisnom kartom Istre.

Cijena 1 K.

Naručuje se kod

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar.

Vadarska ulica br. 84.

Bez koje ne smije biti nijedan Istarski Hrvat je

Novi Izborni Zakon za Sabor Istre

Puškina načinom protumačeno, sa jednom zemljopisnom kartom Istre.

Cijena 1 K.

Naručuje se kod

Tiskara Laginja i dr. - Pula.

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli prije (J. Krmpotić i dr.) uz cijenu od 2 do 10 para.

Družbe sv. Cirila i Metoda

Oglaš, pripisana itd. Nakaj i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novici za predbrojbu, oglasne itd. šalju se nuputnicom ili poloničnom poštom, štetionica u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravništvo u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 37-349.
Telefon tiskara broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Uredništvo: Pula, ul. Matka Mandića, u nedjelju sve pokazuje. Narodna poštovica.

Iznaj svakog četvrtka

o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju, a nepodpisani ne tiskaju nefrankirani ne primeju.
Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } na godišu
5 K za seljaka } na godišu
1 K 25., odn. K 2 50. na pol godišu.

Izvan carovine vlna poštarina plaća i utakuje se u Polj.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., Koll u Puli, toll izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. prije K. Krmpotić i dr. (Via Giulia br. 1), kamo neka na nasloviju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavačelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crodera br. 1, h. 24).

Zast. prof. Mandić proti proračunu.

(Nastavak.)

Ravnateljstvo državnih željeznica.

Uprava državnih željeznica na našem jugu postavila si je za zadaću, da germanizira ne samo podređeno si osoblje nego i naš hrvatski i slovenski narod u onim krajevima, kroz koje prolaze državne željeznice. Protiv tomu prisilnomu germaniziranju čita se česte pritužbe i prosvjede u našim listovima, a čulo se i u ovoj visokoj kući i za ove proračunske rasprave pritužbah prolit rečanoj upravi.

Ministarstvo željeznica ne samo, da se ne obazire na te pritužbe i prosvjede, ono dapače ide dosljedno svojim pravcem dalje. Tako je nedavno imenovalo jednoga od viših činovnika kod ravnateljstva u Trstu, koji ne pozna apsolutno zemljskih jezika, i kojemu je povjerena jedna od važnijih agenda. Isto tako imenuje dosljedno za činovnike i na svojim prugama same Niemce i tamo, gdje Niemaca nema i gdje bi odnosni činovnik morao poznati jezik pučanstva. Isto tako postupi sa imenovanjem liečnika, tehničkih i prosvjetnih činovnika i najnižeg osoblja.

Pod centralno ravnateljstvo državnih željeznica u Trstu spada ukupno oko 180 činovnika. Od tih imade 22 pravnika, 24 tehničara i 134 većinom sa srednjoskolskom naobrazbom. Od 22 pravnika poznati ih hrvatski ili slovenski jezik samo 3; od 24 tehnikara samo 3 i ostalih 134 činovnika samo 21.

Kod svih 8 odsjeka, što ih imade to ravnateljstvo, nema za predstojnika Slavena nijedan odsjek, dapače nitko od njih ne piše i ne govori našim jezikom.

Od 180 činovnika imade ih samo 27 Slavena ili koji su vješti hrvatskomu ili slovenskomu jeziku.

Odatle je razvidno kolika se god. i nepravda našem narodu i osobito našoj inteligenciji, koja je kod državne željeznice tako rekuć od službe izključena. Ta nepravda je tim veća, što većina pruga državnih željeznica teče po našoj zemlji, gdje nema Niemaca ili su vrlo riedki i gdje žive skoro izključivo naš narod.

Ministarstvo državnih željeznica ogledilo se je do sada na sve molbe i predstavke naših zastupnika i društava i obdina, da bi se postavilo nadpise na postajama državnih željeznica Trst-Herpelje-Pula-Rovinj i Trst-Poreč u hrvatskom ili slovenskom jeziku. Opravdani taj zahtjev ostao je do danas neuslišen, premda je glede prve pruge već pod ministrom Bilinskim opredjeljena bila potrebita svota za to nadpise. Na pruzi Trst-Poreč udovoljeno je samo djelomično pravici i zakonu jer je ministarstvo uslijed vike talijanskih listova i intervencije talijanskih zastupnika samo na nekojima postajama postavila nadpise i u našem jeziku, dočim bi morali biti na čitavoj pruzi.

Mi tražimo dakle u ime našega naroda

u Primorju, da se na državnim željeznicama u našim zemljama i među našim narodom: naš jezik poštuje i da mu se dađe ono mjesto u uređenju i na postajama, koje ga po zakonu ide.

Konačno podupirem najtoplije preporuku druga mi zast. Spiničić za izgradnju tih potrebitih željezničkih pruge, koja bi spojila postaju Herpelje-Kozina — na istarskoj željeznici sa postajom Šapjano II Jurđani — na južnoj željeznici Sv. Petar-Ridka.

Visoka kućo!

Na koncu valja da se osvrnem i na strogo gospodarske potrebe našega naroda u Istri.

Kod nas u Istri vlada velika nevolja zbog mnogogodišnjih narodića usljed elementarnih škoda, suše itd. I ljetos zavludila je neobično rana suša, koja je dio proizvođača zemlje uništila i koja prieti, da i sve ostalo uništi.

Naš seljak usljed tih nerodica pada svake godine materijalno niže i ne bude li mu brzo znatne pomoći spasiti će većina malih posjednika seljaka i obrtnika na pro-sjačku palicu.

Kod nas je već sada vrlo neznatan broj seljakačkih ili kmetaskih posjednika, koji nebi bili do grla zaduženi. Kmetaski je posjed tako zadužen, da se može lahko kazati, da su naši seljaci, naši mali posjednici obrtnici, posjednici hipoteke, nipošto pako pojedini zemljišta, kuća itd. Tomu zlu mora se, poštovana gospodo, bezodvlačno doskuditi tim, da se kmetске posjede od dugova oslobodi ili razotreti bilo tim da država preuzme bar dio tih dugova na sebe, pak da seljak po mogućnosti malo po malo bez kamata odplaćuje ili da država pruži zaduženim do grla kmetovima bezkamatne zajmove, kojima bi svoje vjerovničke dužnice podmirili, i koje bi oni vladi malo po malo odplaćivali (Vrlo dobro! sa hrvatskih klupah).

(Svršit će se.)

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića, Ivana Hribara i drugova na Njeg. preusvišenost gospodina ministra željeznica.

Tečajem sadašnje proračunske rasprave potužilo se zastupnici južnih zemalja napose oni Primorja Slavani i talijani u svojim govorima i putem interpelacija na očitu, dosljednu i za naše zemlje pogibeljnu tendenciju visokog ministarstva željeznica za germanizacijom ne samo podređenog si činovništva već također i stanovništva onih naših krajeva, kojima se protežu pruge državnih željeznica.

Na tim prugama, osobito pako kod glavnog ravnateljstva u Trstu radi uprave državnih željeznica željeznom konkurencijom, oko toga, da se germanizira sve što u njezino područje spada.

Kadno bijaše nedavno uvedena druga sveza sa Trstom izlučila je uprava državnih željeznica sve kranjske pruge pripo-

ljiših ravnateljstvu u Trstu. Tada smo mi Hrvati i Slovenci prvom očekivali, da će ravnateljstvo državnih željeznica u Trstu namjestiti svuda naše sinove pošto Uprava državnih željeznica sabire dosljedno najgorljivije Niemca po raznim svojim ravnateljstvima te li namjestiti u našim zemljama premda nje su to kvalificirani jer nepoznaju ni naroda ni njegovog jezika.

Pratiloč vlakova na novoj željezničkoj pruzi, koji su u neprestanom dodiru sa narodom, nepoznaju često ni rječij njegova jezika ili ga urevare tako, da se čovjeku koža ježi. Usljed toga nastaju često iznenađujućeg oholništva i takvih uslužbenika žestoki sukobi i koji služe na sramotu željezničkoj upravi a na štetu onih, koji imadu pravo zahtjevali, da se ih poštuje i da se s njima u njihovom jeziku obdi. Isto tako namjesteno je na postajama osoblje, koje tamo apsolutno nespada radi nepoznavanja narodnog jezika.

U posljednje doba imalo se popuniti mjesto željezničkog liečnika na Bledu. Uprava željeznice zatezala je dugo imenovanjem, jer se je radilo sa kandidatima njemačkim i slovenskim. Premda nebijaše izbor težak, jer ništa logičnijega i ništa naravnijega nego li u slovenskom kraju namjestiti Slovence, ali uprava željeznice imenovala u očitoj protivbi sa logikom i s pravom, liečnika Veljenmca, koji ni ne stanjuje na pruzi za koju bijaše imenovan.

Za bolju potvrdu i razjašnjenje opisanih činjenica neka služe sljedeći statistički podatci o činovništvu kod glavnog ravnateljstva državnih željeznica u Trstu.

Sve pruge, koje spadaju pod djelokrug tršćanskoga ravnateljstva mjere 982 km. duljine. Najveći dio t. j. 600 km. tih pruga teče po slovenskom zemljištu, pak 385 km. po hrvatskom i konačno 17 km. po talijanskom. Njemačkoga zemljišta neima niti pedalj.

Da uvidimo u kakvom je razmjeru činovništvo po narodnosti prema pučanstvu spomenutog zemljišta:

Kod raznih odsjeka na ravnateljstvu imade 196 činovnika. Od ovih je 21 Slovenac, 7 Hrvata 39 Talijana, 11 Čeha, 1 Poljak 1 Mađjar i 116 Niemaca. Podčinovnika ima 51; po narodnosti 19 Slovenaca, 2 Hrvata, 9 Talijana i 21 Niemca. Sluga je namještenih 10 Slovenaca, 2 Talijana, 1 Poljak i 6 Niemaca. Kod ravnateljstva jesu ina mjesta načelnika i podnačelnika raznih odsjeka u njemačkim rukama.

Podčinovnika na prugama imade 248 oo kojih je 127 Slovenaca, 8 Hrvata, 12 Talijana i 101 Niemca.

Medju najnižim osobljem imade dakle od 1811 uslužbenika njih 984 Slovenaca, 62 Hrvata, 83 Talijana i 182 Niemca.

Ove suhe brojke dokazuju najočitlje kako se nepravdno i pristrano postupa od strane željezničke uprave sa našim narodom.

Na oventualni prigovor da neima možda sposobnog osoblja hrvatskog ili slovenskog jezika za mjesto činovnika bilo

pravničke, bilo prometne struke, odgovorno mi, da to nipošto nestoji jer je podpisanim najbolje poznato koliko treba truda i preporuke prije nego li se koju našu osobu spravi u službu državne željeznice.

Obzirom na gore opisane nepobitno činjenice stavljaju potpisani na Njegovu preusvišenost g. ministra željeznica sljedeće upite:

1. Jesu li Vašoj Preusvišenosti poznati oni zalostni i naš narod du skrajnosti uvrijedjujući odnosaji željezničkog osoblja na našem jugu?

2. Ako jesu, hoće li Vaša Preusvišenost poprimiti potrebitu mjere, da se kod nas stane na put nenaravskoj i protuzakonitoj germanizaciji na prugama državnih željeznica, te da se tamo koji u uređenju tamo na program našom jeziku uno nješto, koje ga po njegovom broju i po zakonu i po pravu ide.

Beč 23. 6. 1908.

(Sluđe potpisi.)

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića, Dra. M. Laginja, prof. Vj. Spiničića i drugova na Njegovu preusvišenost gospodina ministra trgovine.

Medju javne c. k. urede u austrijskom Primorju u obće, napose pako u Istri, koji ne samo da ignoriraju i omalovažavaju jezik većine pučanstva tih zemalja, t. j. jezik hrvatski i slovenski, već mu se dapače čak i izrugavaju i s njime se sprdaju, spadaju također i c. k. poštansko-brzojavni uredi.

Kao što neima na centrali t. j. na ravnateljstvu pošta i brzojava za Primorje u Trstu, nigdje nikakva izvanjskog znaka o našem jeziku, isto je tako i kod ogromne većine poštanskih i brzojavnih ureda u pokrajini. Skoro svuda jesu snmo talijanski ili talijansko-njemački nadpisi, pečati tiskanice itd.

Mnogobrojne tiskanice uz odplatu ili bezplatne, kojima se pošlanski uredi služe u saobraćaju sa strankama i međusobno, jesu samo njemačke ili njemačko-talijanske. Ako ima gdjejed — za nevolju — i hrvatskim ili slovenskim jezikom tiskanih, tad je naš jezik obično na trećom t. j. na posljednjem mjestu. Nu na sramotu javne obitelji taj se jezik nigdje ne zove onako, kako bi se ga moralo nazivati, već protugljivo ili posredno „ilirskim“, „erbohrvatskim“, „sklavskim“ (robskim) kako je razvidno iz priloženih službenih tiskanica pod A takva se tiskanice nerabi samo u nutarnjem saobraćaju sa uredima, već su sa one u porabi i u saobraćaju sa strankama, kao što su primjerice: Predatnice (Aufgabe i Aviso-Schein) Dojavnice (Abgabe i Aviso-Schein) za preporučena i vrijednostna pisma, paketo i novac.

Isto tako služi se centrala u Trstu, tiskanim neslovima za podređene si pošlanske urede jednino talijanskim ili njemačkim tiskanicama.

Zbog poruge i šikaniranja poštansko-brzojavno osoblja bili na centrali, toll u pokrajini sa hrvatskim ili slovenskim strankama, koje traže pravo svomu jeziku ili koje se služe svojim jezikom, imade u naših javnih listovih nepovestnih judkova i pritužaba. Svi se ti neradi događaju jedino radi nepoznavanja našega jezika od strane služujućeg osoblja.

Da neidemo daleko natrag, navesti ćemo u tom pogledu samo dva slučaja, koji se dogodise posljednjih dana, i to jedan u Puli, drugi u Trstu.

Dne 30. junija o. g. došao je naš čovjek na glavni poštanski ured u Puli. Taj služujućoj gospodjici uruci brzojavku u pet kruna te njoj reče: „plaćam i odgovor“. Ona izbulji oči i stegne ramenima, te stano natrag vraćati novac pridržavši si samo za brzojavku bez plaćenog odgovora. Na ponovnu opasku našeg čovjeka, da plaća i odgovor, odrburi mu ona: „non capisso čđavo“ (nerazumijem robski jezik). Jedan poslužnik videći, da se ona dvojica prepire, priskoći gospodjici kao tumač na pomoć. Tomu tumaču reče naš čovjek, neka kaže gospodjici, da se on ide zbog njezinog postupka priložiti načelniku pošte, na što mu ona odsječe: *la vadi pure poco meno importa* (ajto slobodno, malo me za to briga).

Na njegovu pritužbu gosp. načelniku, odgovorio mu ovaj, da će gospodjicu pozvati na red, ali inače da si pomoći nemože jer imade podređeno činovništvo, od kojeg ogranaa većina nezna ni riječi hrvatske ili slovenske.

Drugi sličan slučaj dogodio se je nedavno u Trstu kako ga opisuje tamošnja „Edinost“ od 9. julija 1908, br. 188. koji opis glasi:

„Politika na pošti. Primili smo: Prošli subotu pošao sam na ovdušnji središnji poštanski ured, da tamo predam neku svotu novca. Služujućij činovnik mi je nešto kazao a pošto ga nisam razumio — govorio je talijanski i njemački — pitao sam ga slovenski što bi rada. C. kr. čovjek nije znao ni riječi slovenske, a kao odgovor na moj upit zabrusio mi je u lice, da dolazim tjerati politiku na poštu!

Odgovorio sam mu, da politiku tjera onaj, dotično oni, koji ga tamo namjestiše, premda nepozna zemaljskih jezika, nipošto pako ja. Pristupio je na to vodja ureda, koji nije pako takrdjer znao ni riječi slovenske! Posljedica bijase ta, da je morao zauzeti čast tumača — poslužnik, koji je stalno izvrstan i savršen u svojoj službi, koji pako nije kao tumač na svojem mjestu.

Kada će doći c. kr. činovnici do uvidjavnosti, da u Trstu nemože obići sa strankama čovjek, koji nepozna zemaljske jezike“.

Sama ova dva slučaja pokazuju dosta jasno, kakva protimba i kakva animoznost vlada na c. kr. poštansko-brzojavnih uredih Primorja prema našem narodu i našem jeziku.

Radi toga stavljaju podpisani na Njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine sljedeći upit:

1. Je li Vašoj preuzvišenosti poznato, kako se koli na centrali c. kr. pošta i brzojava u Trstu, toli na poštansko-brzojavnih uredih u pokrajini omalovažuje i ignorira hrvatski i slovenski jezik, što se tiče javnih nadpisa, pečata i svakojakih tiskanica, i kako se tim jezikom sprdaju i izrugavaju činovnici i službenici, jer ga nepoznaju ili neće da poznaju?

2. Ako nije, hoće li se dati od nepristrane strane izvještiti, te stroge mjere poduzeti, da se dade našem jeziku, koli na nadpisih, toli na pečatih i tiskanica te ustmenom saobraćaju sa strankama ono mjesto, koje ga po zakonu i broju pučanstva nepobitno pripada?

Iz carevinskoga vieća.

U Beču, 11. Julija 1908.

Ovoga čedna razpravljeno je i rješeno više vrlo važnih prednih predloga.

Medju najvažnije spada predlog o osjegovanju radnika sa slučaj nemoti i starosti.

O tom predmetu vodila se je u parlamentu vrlo obširna i triezna razprava, kod koje je sudjelovao i ministar unutarnjih posala izjaviv, da je vlada sklonu tomu predlogu i da će na jesen predložiti parlamentu gotovu zakonsku osnovu. Za prešnost glasovalo su skoro sve stranke, napose zastupnici seoskog pučanstva, koji su stavili na vladu zahtjev, da se imade osjegovanje radnika protegnuti i na radnike na polju, na male seoske gospodare ili poljodjelce, na male obrtnike i rukodjelce. Kad nebi vlada uzavila ovaj opravdani zahtjev teško, da bi osnova za osjegovanje radnika dobila u parlamentu potrebitu većinu glasova.

Prešni predlog o sabrani porabe bielog fosfora.

Prilivačena je prešnost i sam predlog, da se zabrani uporabu bielog (žutog) fosfora u tvornicah za žigice, jer je taj fosfor po sudu strukovnjaka jako pogibelan zdravlju radnika u doljenih tvornicah.

Prešni predlog sa uvođenju sveobleg i jednakog izbornog prava za zemaljske sabore.

Česki socijalista Dr. Soukup obradilo je českim i njemačkim jezikom prešnost svog predloga, da se uvede sveobće, jednako, izravno i tajno pravo glasa za izbore u nekoje pokrajinske sabore.

Proli prešnosti govorili su branitelji zemaljskih autonomija, Česi Poljaci i Nijemci. Predlogu nije priznata prešnost. Za prešnost glasovali su medju ostalimi i sva tri naša zastupnika.

Vladine osnove.

Ministar financija Dr. Korytowski predložio je parlamentu dva zakonske osnove t. j. osnovu za uređenje plaća najnižih državnih činovnika ili državnih poslužnika (pošte mestra, pošte expeditora, pošte-oficijanta i oficijantica, listonoša, stražara javne sigurnosti, financijskih stražara, pisarničkih oficijanta i oficijantica, željezničkih poslužnika itd.) Za uređenje ovih plaća pila ministar naknadni kredit od 4 1/2 milijuna kruna, a da uzumoge rečenom osoblju još u posljednjem četvrtogodištu ove godine plaće poboljšati.

Druga osnova tiče se poreza na kuća ili kućarine.

Ministar je obje osnove popratio vrlo opširnim govorom.

Prešni predlozi za slobodu tiska.

Česko-radikalni zastupnik Dr. Hajn i slobodni socijalista Brüter stavili su prešne predloge, da se dade novinarom više slobode, odnosno da se tako često novine ne zapljenjuje, što se događaju osobito često u Českoj te u Galiciji. Obojica zastupnika obrazložila je prešnost predloga na temelju mnogobrojnih zaplivena českih i rusinskih novina. Pošto je za prešnost govorilo više zastupnika te u razpravu posegnuo i ministar pravosudja Dr. Klein, prilivačena je konačno prešnost predloga potrebitom dvo-trećinom prisutnih zastupnika.

Gradnja kanala Beč-Krakov.

Zatim je došao na razpravu prešni predlog poljskog socijalista Daszynskoga, koji ide za tim, da se sagradi vodeni put ili kanal iz Beča pa čak do Krakova. Za prešnost govorilo je više poljskih i českih zastupnika te jedan zastupnik grada Beča; protiv govorio je njemački nacionalac Dr. Steinmender. Konačno prilivačena je prešnost i sam predlog nakon meritorne razprave.

Skupodba ugljena i uređenja kartela.

Česki radikalni zastupnici Fresl i Choc obrazložili prešnost svojih predloga i to

svi zbog skupodba ili podraživanja kame-nog ugljena a drugi da se uredi pitanje kartela zakonitim putem.

Prešnost je priznata obim predlozima

Pomoćonje momčadi kod domobranstva.

Izvjestitelj graf Kolovrat obrazložio prešnost zakonskim osnovom, da se pomnoži broj momčadi kod domobranstva za 4740 muževa i da se dade odštoto obiteljima pod oružje pozvanih rezervista.

Za prešnost govorili su zastupnici pristaise vladine stranke, protiv prešnosti socijalni demokratli.

Prilivačena je napokon prešnost za obje osnovi te same osnove u meritornoj razpravi.

Buduća štednica biti će u utrak a konac zasjedanja tamo negdje koncem ovoga čedna.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Odpušten iz službe. Našim čitateljima osobito onim iz ovog sudbenog kotara, bio je stalno poznat pristav na c. k. kotarskom sudu u Puli g. F. Savo. On se je nosamo javno i otvoreno priznavao pristaešem takozv. talijanske-liberalne stranke, već je za nju javno i tajno radio, što ga je napokon i službe stajalo.

Za posljednjih obćinskih izbora u Puli odno je taj gospodin ovdješnjem „Giornaleto“ nekoje službeno tajne, rudi česa bijaše najprije kažnjen tim, da ga premjostise iz Pule i da mu plaću smanjise. Nezadovoljan time prizvao se je na vrhovno sudiste u Beč al se je prizvalo na istu oblast i državno odvjetništvo nezadovoljno za blago odmjerenom mu pedepson. Vrhovni sud u Beču poostro je prvu pedepsu tim, da ga je otpustilo iz službe.

Porečki kotar:

Zrenj, 20. VII. 1908.

Vjiončali so. U Zrenju, u selu Čabronica, vjenčali su se dne 20 prošlog mj. (lipnja) vrlo rodoljubi gosp. Ivan Markežić (Pavletić) i g. djeica Anina Tončić „Čekina“. Za gostoljubnim stolom, na predlog veleć. gosp. Šime Červar župnika u Zrenju, sabralo se za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru u Voloskom K 14-50.

U istoj obitelji Tončić „Čekina“ vjenčali se lanjskog meso pusta gospod. Josip Tončić sa dražesnom gđicom. Angelom Jakac; isto i onom prigodom sabralo se nu predlog isto goremomonovanog K 42-20. Radi nekajih darovatelja, koji su mlešili, da je novac išao izgubljom, sada se je metnulo u javnost.

Gurinja svota bi poslana na ravnateljstvo ovih dana, a dolnja svota je uloženu u Zrenjsku družstvo za štednju i zajmova.

Kaštelir, 20. VII. 1908.

Istoličkonje župnika.

Dne 2. augusta o. g. bili će ovdje svečano ustaličenje novoizabranog župnika veleć. g. Santičića. Biti će dan slavn i veselja, te pozivamo sav okolni narod noka u što većem broju pohrli dne 2. augusta u Kaštelir. Prije podne je sv. misa i otvorenje nove crkve a popodne ljepi veliki koncert uz sudjelovanje vojničko glazbe pješačke pukovnije broj 87, iz Pule, paljenja umjetnih vatra itd.

Lošinski kotar.

Cros, 19. VII. 1908.

Škola „Družbe sv. Ćirila i Metoda.“ Školska so godina primučka kraju. Družbina škola zatvara za ovu godina svoja vrata, zatvara je, da se djeca odmoro od umornog rada cijelo godine, da tako prikupivši i osvježivši svoje sile, novim žilavošću svojo nauke prošljedo. No prije nego

li hoće da zatvori svoja vrata hoće dječ⁴ da pokazuju roditeljima sve sto naučise, kako se nerazvilo da je razvelele i zabave. Sve to pokaznaše prestavom nezaboravnog dana onog sv. Ćirila i Metoda. Zanimanje za tu prestavu pokazivalo se već od osam dana natrag. Svi su s veseljem očekivali taj dan, u koji će opet svoju djecu vidjeti na pozornici. Pa u istinu to zanimanje posvjedočio je i broj učesnika na dan prestave. Malo i velika, staro i mlado sve pohillilo na prestavu. Da je zanimanje za prestavom bilo takova, znakom je, da su od prestave i nešto očekivali t. j. dobar uspjehi dobro izvajdanje. I u istinu je bilo tako. Sve točke programa izvedene su najboljom skladnošću. Predaloko bih zašao kad bi išao redom nabrajati pojedine točke. Dotuču ću se samo nekkih. Nasprje je sljedio pozdrav gostova u dialogu J. Kaštelan i N. Ivanošić učionice IV. razr. u kojem je razvijena bijela povijest naše škole, sve one laži i podvale koje su se širile protiv nje najljepše su bile istaknute, koje su riječi izazvale buru pljoskanja. Mnogo se je oko orosilo videći onu malu Rošović II. razr. gdje deklamuje pjesmu „Mis“. Njezin stav, jezična bijela i čista riječ i okretnost čovjeka je zadivljivala. Pozdravljena bja burnim „življa“ i pljoskanjem. „Patuljci“ sličica u jednom činu, morala se opotovtiti. Divota bilo gledati one male iz I. razr. gdje mustrajno skladno pjevaju „Mladena je naša Istra“. A sto da rečom o pjevanju, ta ono bijaše iznad očekivanja koll: „S vlišku slavu“, „Vozila so šajka mala barka“ toli „Tri ptice“ koje odpjevase skladno učenicli i učionice IV. razr. Krasota bila gledati igru „Pravda“ u I. činu, koja bijaše skladno izvedena, što dokazuju burno odobranje.

Na koncu veleć. g. Ivo Mrakovčić predlož značaj te prestave to iskreno se avima zahvali koji dodjose na prestavu. Metne na srce roditeljima da svi svoju djecu savjesno šljju u školu, pa onda će i u buduće godine moći uvjeriti još o većem uspjehu. Svaki je početak težak, to je bilo i kod ove škole. samo dok se je djecu u tudjem jeziku odgojeno i naučenu pričilo hrvatskom, koliko nije trebalo muke. Po-teškoća je svladana, o čem je dokazom prestavu, koji je prošla u najboljem redu, te će svim česanimima ostati duboko u sreću usadjena. No da je prestava tako lijepo ispalna, čija je zasluga? Ničija, da li našeg vrijednog učiteljskog zbora, koji je od jutra do mrnaka samo oko djeca nastojao, da od njih učini valjanu djecu.

Njjesu zalili truda, ali im taj trud ovjენტava uspjeh koji su polučili u ovo kratko vrijeme, toga radi svim česanimima jedak se glas ori: „od Boga Vam bila plaća, a od nas hvala“. Na osobiti pako načeln svaka hvala ide vrijednim učiteljicama gje. Krunoslavci Pravičić i Zorki Bohinac, koje su najviše doprinijele da je prostava u svakom pogledu lijepo ispalna.

Tugomir.

Franina i Jurina.

Jur. Kumpare Franu povekajte malo. Fr. Znače, da sada ni vrimona za diskutirati, ja marim pođ tamo na komun gledat kadri rotaju onda ću Van drugi put poveć kako su pasali votacijoni. Jur. Bon, hen, imate prav, hote već ki

bude za kega votat, onda čete mi drugi put na široko povet kako budemo pasali.

Fr. Neimajte straha jos ću Vam povet svih ki budu votali za kavalota.

Razno vijesti.

Gospodarska akolija za Istru. U petak bijahu sva tri naša i dva talijanska zastupnika iz Istre kod odjeloga predstojnika G. Engela, da saslušaju program vladine radnje ili vladinu osnovu koju kani provesti na gospodarskom i prosvjetnom polju u Istri. Konferencija je trajala puna dva sata. G. predstojnik protumačio je gg. zastupnikom što kani vlada provesti u 10-15 godina u Istri u pogledu čisto vodogradnja, za pošte i brzojave, za jeftin pučki kredit, za pučku naobrazbu u gospodarstvu, obrtu, ribarstvu, poljodjelstvu, za mljekarstvo, za poboljšanje zemljišta, za pošumljenje vrleti, za mnogobrojne lučke gradnje, nove i popravke.

Vlada će tu osnovu predati javnosti da se mogu o njoj izjaviti i viši krugovi.

Naši su zastupnici tople preporučili vladi, da se odmah započne s najpoboljšivijim radnjama i da se tako narodu prikrbi podpore i zasluzbe zbog velike suše i slabe ljetine.

Slavonsko gospodarsko društvo. Iz Beča nam pišu, da se je u četvrtak na večer sastao znatan broj slavonske inteligencije u prostorijah „Česko Besede“, a na poziv čestih prvaka u Beču.

Zastupano bijahu sve slavonske narodnosti, napose državni i zemaljski zastupnici česki, hrvatski i slovenski (među njimi zastup. Laginja, Ivančević, Mandić, Spincić, Strekelj itd.) rusinski itd. te načelnici raznih slavonskih novčanih zavoda, i gospodarskih poduzeća itd.

Svrha sastanka bijaše ta, da se ustrojiv velika „Slavonsko gospodarsko društvo“, koje bi promicalo gospodarski napredak svih slavonskih plemena te trebilo tudjinstinu iz gospodarskog rada slavonskih naroda.

Sastanku je predsjedao česki starina dvorski i sudbeni odvjetnik Dr. Lenoch dočim su gg. Dr. I. V. Drozda c. kr. primarij i sveučilišni docent, te Dr. V. Sileny, prisjednik zemaljskog odbora u Brnu, obširno i temeljito obrazložili svrhu sastanka i zadaću društva, koje bi se imalo ustrojiti.

Iza živahne i svestrane rasprave izabran bijaše odbor, koji imade izraditi pravila i sve potrebno priuvesti za prvu redovitu glavnu skupštinu.

Predsjednikom odbora bio je izabran g. Dr. Lenoch, podpredsjednicima g. zastupnici Heibar, Mandić i Sileny; tajnicima gg. Dr. Kusan dvorski i sudbeni odvjetnik te Karlo Wišo činovnik središnje banke českih štedionia; blagajnik g. Dr. Fr. Belaf c. k. bilježnik; revizori gg. zastupnici Krok i Švajk. U odboru nalaze se nadalje zast. Ivančević, Dr. Slama, Dörich, Gabraček, Markov, ravnatelj banka gg. Spitalski i Berka itd.

Mi pozdravljamo iskrenim zadovoljstvom novo društvo, koje bi moglo biti od velikog zamašaja na polju narodnog gospodarstva slavonskih naroda.

Godišnji izvještaj pučkih škola u Kastvu (1907.-1908).

Primili smo omašan, liepo opremljen godišnji izvještaj pučkih škola, što ga je izdao mjestno školsko vijeće u Kastvu za školsku godinu 1907.-8. Iz istoga je razvidno, da je u obćini kastavskoj 9 javnih pučkih škola sa 23 razreda i isto toliko učiteljskih sila. Te škole polazilo je u minuloj školskoj godini 2972 djece. Dolavška škola u Kastvu polazilo je 126 učenika, a ces. kr. pripravnicu za učiteljske škole polazilo je 8 učenika.

Iz Trsta nam pišu 17. o. mj. U jučerašnjoj sjednici zastupstvo grada Trsta bio je na predlog drugog podnositelika

Valeria imenovan jednoglasno počastnim građaninom pozvati vodja talijanske-liberalna stranke Dr. Felice Veneziana, najžeći protivnik našega naroda u Primorju. Novi počastni građanin nalazi se na čelu nazov-liberalne stranke punih 25 godina te so za čitavo te vrijeme koli u gradskom, odnosno zemaljskom zastupstvu, toll na javnim sastancima i skupštinama, u obće u javnom životu pokazivao strastvenim i nepomirljivim neprijateljem našega naroda u Trstu i u okolici.

Kad so je ono prije 6 godina pokrenula misao o sporazumljenju između Slavena i Talijana Dalmacije, Istre, Trata i Gorčke ustao je Venezian pobijati tu namisao, napose u našim trim pokrajinama. U ono doba bio je u svrhu dogovora jedan mladi zastupnik iz Dalmacije u Istri i u Trstu, te je došao u doticaj s hrvatsko-slovenskim i s talijanskim prvacima, al so je brzo uvjerio, da do sporazuma nemože doći, jer ga Venezian neće!

Tečajem ovo godine pokazao se je Venezian najstoj meškim za dogovor između talijanskih i slovenskih zastupnika za izbornu reformu za gradsko i zemaljsko zastupstvo za Trst i okolice, nu ta prividna popustljivost nije poticala iz ljubavi do Slovenaca ili iz spoznaje do pravednosti, već jedino iz nužde ili radi toga, što ga je na to prinukala sila okolnosti. Vlada je nalme odlučila provesti izbornu reformu pod svaku cijenu, eventualno i proti volji svemogućeg Veneziana, a on kao lukav, izkusani i oprezan političar postupio je u koječem jer je znao, da mora popustiti.

Dr. Venezian je židovskog vjeroznaka što će ostati i do smrti, premda je već odavna proglasio, da ne pripada nijednom vjeroznaku t. j. bezvjerac.

Njegovo najnovije odlikovanje dovodi se u savez sa tezkom bolesti, koja ga je snašla i koje će po sudu strukovnjaka vrlo mučno riješiti.

Davna želja naše braće Slovenaca u gradu Trstu rekbi da će se ipak već jednok izpuniti. Oni se bore nalme već 25 godina za ustrajanje slovenske pučke škole u samom gradu, na što imadu nepobitno pravo, čemu nam je najsjajnijim dokazom 900 slovenske dječice, koja polaze slovensku pučku školu družbe sv. Ćirila i Metoda kod sv. Jakova. Više od toliko slovenske djece imade raztrešeno po talijanskim i njemačkim pučkim školama u gradu, neimadu svoje li svojih škola. U tim školama gubi se i obnarodjuje i znatan broj djece ostalih Slavena, napose naše hrvatske djece.

Za ustrojenje slovenske pučke škole lomio je u gradskom vijeću sa drugovima svoja koplja već prije 25 godina nezaboravni slovenski prvak Ivan vitez Nabergoj, a tu borbu nastavio je u bečkom parlamentu sve dok je u njemu sjedio. Kasnije preuzoo tu borbu naš veleznalni zastupnik prof. Spincić sa drugovima iz Primorja i Kranjske a sada ju vodi slovenski zastupnik tršćanske okolice i narodni vojskovođa dr. Rybar. U današnjoj „Edinosti“ čitamo brzojavku iz Beča, u kojoj stoji, da su posredovali zastupnici Dr. Ploj i Dr. Rybar kod ministra predsjednika radi slovenske pučke škole i da su dobili zadovoljnu jučera razjašnjenja*). Ta je vjest uzradovala braću nam a i nas sve, koji s njima bratski čutimo i složno radimo.

Na susjednom Kontovelju usmrtila ju dne 10. o. mj. u 10 sati na večer stricela siromnašna supruga Antuna i Anku Starc.

* Naši veleznalni drugi kod „Edinosti“ neće nam zamjeriti ako im bratski savjetujemo, da so duvaju takvih vijesti t. j. da je pridružio za sebo i za vodstvo stranke, jer so njima jedino protivnik uzbuđuje i nudi na opreznost i odpon. Uistinu jedno takvo nepravno preobrtano vijest okoliš su diktirali naši kao mahinili na nogu i ova naša rana glava, no bez uspjeha, a na štetu naše svote stvar. Op. Ured.

koji su liza večeri sjedili kod ognjista. Njemu bijaše 87 a njoj 26 godina te ostavio nesretnici starca oca od 70 godina. Nesretna supruga zale iskreno svi susjedi, jer bijahu mirni, poštani i radni. Vječni im bud mir i pokoj!

Djaško pripomoćno društvo u Pazinu primilo je u mjesecu lipnju sljedeće darove:

Gosp. zem. škol. nadzornik Fran Matječić, Trst 40 K. — Tršćaka posujilnica in hranilnica, Trst 300 K. — Gosp. prof. Antun Mlhornić, Cres 5 K. — Gosp. nadzupnik Niko Turato, Cres 5 K. — Gosp. pop Ivan Mrakovčić, Cres 5 K. — Gosp. nadučitelj Vinko Zdravčić, Pican 10 K. — Gosp. pomorski kapetan Ivan Blazić, Ičići 2 K. — Gospodja Franica Cerovac sabrala u svojoj gostioni na predlog g. Karla Nežića K 3-86. — „Istarska Posujilnica u Pulj“ sakupljeno u raznim zgodama K 312-93. — N. N. izgubljena oklada za mreže 1 K. — Dva trgovca za okladu kod igre K 2-20.

Svima najljepša hvala, a od Boga plaća!

Za ub'azjenje biede i nevolje u Istri. Izvanredno rana i dugotrajna suša u našoj pokrajini prouzročila je siromnašnom poljodjelcu ogromnih šteta. Trava je skoro sva i skoro svuda već mjeseca maja izgorjela tako, da o pravoj košnji na bijaše ni govora. Žito je suva većinom u cvietu pritrla te će riedki gospodari spraviti trećinu prihoda, a većina njih niti sjemena.

Na plitkoj zemlji poginuo je krumpir, pažul i kuruz (turčica) a ostale zelenine nalme tako reknuć ni za liek.

Najgora ide poljodjelcem, koji imadu više glava blaga jer mu neimaju šta dati u štali a na paši seče se mršavo blago gori doli kao bez glave.

Na nekih mjestih pokrajine bilo je počelo opadati i lieće sa trsja te zrne sa grozdića usljed previelike suše.

Posljednja blagotvorna kiša okriepila je trsje i ozivila na debelim zemljama kuruzu i krumpir. Trsje kaže obćenito liepo, gdje ga nije zlosretna tuča oklaštirila.

Naši su se zastupnici na carevinskom vijeću osvjedočili na licu mjesta i sami o biedi nevolji, koja vlada u pokrajini, i koja će biti još veća nebude li od strane carskih i zemaljskih oblasti narodu brže i izdatne podpore i pomoći.

Oni su sva trojica već 13. maja podnesli u carevinskom vijeću interpelaciju na vladu, kojom ju upitaše, da li njoj je poznata nevolja koja vlada i bieda, koja pučanstvu Istre prieti usljed velike i dugotrajne suše, nebude li vlada pritekla tomu pučanstvu čim prije i čim većom podporom na pomoć.

Dne 9. stavili su presni predlog kojim pozivju carsku vladu, da priskoči pučanstvu Istre izdatnom podporom na pomoć, jer će ono inače strašno nasrdati usljed dugotrajne suše i toce itd.

Zastupnici su naši i ustmeno predložili ministru predsjedniku, ministru unutarnjih posala i ministru za poljodjelstvo svu nevolju našeg pučanstva Istre, u koju je zapao usljed slabe ljetine.

Jedan od naših zastupnika preporučio je tople carskoma namjestniku u ime sve trojice da izvjesti brzo verno i točno središnju vladu o težkih posljedica letošnje suše u našoj pokrajini. G. namjestnik poslao je u Istru izvjestitelja za poljodjelstvo koji će so na licu mjesta o tužnom stanju polja, sjnonaka, potučenihi vinograda itd. uvjeriti, to će im svoje predpostavljene izvjestiti a taj će izvještaj g. namjestnik što brže ministarstvu predložiti.

Čvrsto se nadamo, da će ministarstvo na temelju upita, predloga, preporuke i izvještaja narodu dos. oćiti na pomoć većom podporom nego li je to do sada čiallo.

Omladina za Družbu. Nekoji od apsolutnata realke u Splitu

poslali su Upraviteljstvu Družbe sv. Ćirila i Metoda K 1114/62 kao poklon Družbi. Bili uzorom svim Hrvatima, te ugledali se i ostali njihovi drugovi u plemeniti taj otačbenički primjer.

Izjava zemaljskog kapetana Istro o primirju između Talijana i Hrvata i Slovenca.

Suradnik bečkog lista „Neue Freue Presse“ posjetio je u Beču zastupnika i zemaljskog kapetana za Istru g. — dr. Rizzi — a, da se poplita o tom, što je iznitilo na vjestih, koje su zadnjih dana došle u javnost, vrhu odnošaja između nas Hrvata — Slovenaca u Istri. Preobćujemo niže tu uzorom, na koju ćemo se svakako jeste vratili:

„Na pitanje, hoće li se u jezičnom sporu između Hrvata i talijana postignuti novim jezičnim zakonom kakav sporazum, odgovorio je dr. Rizzi, da ako se i mnogima čini to pitanje nekim strasiplom, da će se ipak naći neki izlazak. Nastavljaćei reče zemaljski kapetan: Ja ću samo kod te prilike da na jednu okolnost upozorim. U jednoj od posljednjih sjednica parlamenta podniali su naši hrvatski drugovi iz Istre jednu interpelaciju glede poniećenjanja u primorakim krajevima. Vi ste, gospodine uredniče, za cijelo tu interpelaciju pročitali i našli pod njom takodjer i podpise mojih talijanskih drugova.

Svako neka si o tome misli što ga je volja, nu po mojem mnienju ovaj zajednički politički korak talijanskih i hrvatskih zastupnika u nekojim stvarima može samo koristiti ovim u primorju živucim narodima i to u svakom pogledu.

Pregovori, koji su se vodili prigodom debate o izbornom redu, najbolje su dokazali, da su Talijani voljni sa drugim plemenom Hrvatsima da žvu u dobrom i spokojnim odnosima. Nu ja držim, da odluka hrvatskih zastupnika, postaviti u Talijanima pripadajućih krajevima hrvatskog brojnog kandidata, žadra da ta sporazumak i mir samo narudi. Ja govorim samo o brojnom kandidatu, jer drim da je izključeno, da bi u onim krajevima, koji su doznačeni Talijanima, bio izabran jedan hrvatski kandidat. Za to se bojim, da bi ova izborna borba mogla imati oših posljedica. I to umi više, jer su te prvi izbori postle zavedenja novog izbornog reda za sabor. Ja bih rekao, da je upravo nužda za naredni mir u Istri, i j. da se po narodnosti točno ograde. Doz nije utvrđena sfera narodnoga upliva između oba naroda. Doće nama nar u Istri. A tome bi podjeiba obćina najbolje postuzila. To će stajati do Hrvata, neće li na to pristati.

Konačno je dr. Rizzi obećao, ia se i pitanje hrvatskog školstva u Istri podupirati, u koliko će to materialne okolnosti dozvoliti.*

Tamburškom društvu u Laništu darovali su na predlog G. bac Mata-Sarajevića sljedeća gg.:

Ćrnac Mate, Drašće i Ferojat Antun po 1 K. Antun Buzdun 44 h. Antun Bradec i G. bac Mate po 30 h i Buzdun Ivan 4 h. Nadalje kod Laništa grame K 1-62. — Plemenitu darovatelju najlepše zahvaljuje

Slavonska banka u Beču. Predproslak čedna sastali su se u Beču zastupnici raznih slavonskih banka, da ustroje veliku slavonsku banku, u koju bi se stjecali slavonski kapital iz čitave Austro-Ugarske i koja bi promicala razvoj slavonske inuatrije. Sastanak je sazao i istomu predsjedao narod. zastupnik na carevinskom vijeću i načelnik biete ljubljane g. Ivan Heibar. Bilo rećmo!

Hrvatsko pripomoćno društvo u Beču. Pesto je društvo u zadnjih semestru ove školske godine imalo velikih nepredvidivih izdataka, umoljavaju se gg. članovi društva i prijatelji čijaćva, da svoja primosa izvolo poslali što prije na

Zbog poruge i šikaniranja poštansko-brzojavnog osoblja koji na centrali, toll u pokrajini sa hrvatskim ili slovenskim strankama, koje traže pravo svomu jeziku ili koje se služe svojim jezikom, imade u naših javnih listovih nepretnih jadikovka i pritužaba. Svi se ti slučajevi događaju jedino radi nepoznavanja našega jezika od strane služujućeg osoblja.

Da neidemo daleko natrag, navesti ćemo u tom pogledu samo dva slučaja, koji se dogodile posljednjih dana, i to jedan u Puli, drugi u Trstu.

Dne 30. junija o. g. došao je naš čovjek na glavni poštanski ured u Puli. Tuj služujućoj gospodjici uručio brzojavku i pet kruna to njoj reče: „plaćam i odgovor“. Ona izbulji oči i stegne ramenima, te stane natrag vraćati novac pridržavši samo za brzojavku bez plaćenog odgovora. Na ponovnu opasku našeg čovjeka, da plaća i odgovor, odrburi mu ona: „non caplasso ščavo“ (nerazumijem robski jezik). Jedan poslužnik videći, da se ona dvojica prapre, priskoći gospodjici kao tumač na pomoć. Tomu tumaču reče naš čovjek, neka kaže gospodjici, da se on ide zbog njezinog postupka pritužiti načelniku pošte, na što mu ona odajede: *la vadi puro poco mene importa* (ajte slobodno, malo me za to briga).

Na njegovu pritužbu gosp. načelniku, odgovorio mu ovaj, da će gospodjicu pozvati na red, ali inače da si pomoći nemože jer imade podredjeno činovništvo, od kojeg ogromna većina nezna ni riječi hrvatske ili slovenske.

Drugi sličan slučaj dogodio se je nedavno u Trstu kako ga opisuje tamošnja „Edinost“ od 9. jultja 1908, br. 188. koji opis glasi:

„Politika na pošti. Primili smo: Proslu subotu pošao sam na ovdušnji središnji poštanski ured, da tamo predam neku svotu novca. Služujućii činovnik mi je nešto kazao a pošto ga nisam razumio — govorio je talijanski i njemački — pitao sam ga slovenski što bi rada. Č. kr. čovjek nije znao ni riječi slovenske, a kao odgovor na moj upit zabrusio mi je u lice, da dolazim tjerati politiku na poštu!

Odgovorio sam mu, da politiku tjeraj onaj, dotično oni, koji ga tamo naujestiše, premda nepozna zemaljskih jezika, nipošto pako ja. Pristupio je na to vodja ureda, koji nije pako također znao ni riječi slovenske! Posljedica bijase ta, da je morao zauzeti čas tumača — poslužnik, koji je stalno izvrstan i savršen u svojoj službi, koji pako nije kao tumač na svojem mjestu.

Kuda će doći č. kr. činovnici da uvidjavnosti, da u Trstu nemože obćiti sa strankama čovjek, koji nepozna zemaljske jezike“.

Sama ova dva slučaja pokazuju dosta jasno, kakva protimba i kakva animoznost vlada na č. kr. poštansko-brzojavnih uredih Primorja prema našem narodu i našem jeziku.

Radi toga stavljamu podpísani na Njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine sljedeći upit:

1. Je li Vašoj preuzvišenosti poznato, kako se koji na centrali č. kr. pošta i brzojava u Trstu, toli na poštansko-brzojavnih uredih u pokrajini omalovažuje i ignorira hrvatski i slovenski jezik, što se tiče javnih nadpisa, pečata i svakojakih tiskanica, i kako se tim jezikom sprdaju i izrugavaju činovnici i službenici, jer ga nepoznavaju ili neće da poznaju?

2. Ako nije, hoće li se dati od nepristrane strane izvestiti, te strogo mjera poduzeti, da se daje našem jeziku, koji na nadpisih, toli na pečatih i tiskanica to uatmenoni saobraćaju sa strankama ono mjesto, koje ga po zakonu i broju pučanstva nepobitno pripada?

Iz carevinskoga vieća.

U Beču, 11 jultja 1908.

Ovoga čedna razpravljeno je i rješeno više vrlo važnih prešnih predlogu.

Medju najvažnije spada predlog o osjegovaranju radnika na slučaj nemodi i starosti.

O tom predmetu vodila se je u parlamentu vrlo obširna i trizna razprava, kod koje je sudjelovao i ministar unutarnjih posala izjaviv, da je vlada sklonu tomu predlogu i da će na jesen predložiti parlamentu gotovu zakonsku osnovu. Za prešnost glasovale su skoro sve stranke, napose zastupnici seoskog pučanstva, koji su stavili na vladu zahtjev, da se imade osjegovanje radnika protegnuti i na radnike na polju, na male seoske gospodare ili poljodjelce, na male obrtnike i rukodjelce. Kad nebi vlada uvažila ovaj opravdani zahtjev teško, da bi osnova za osjegovanje radnika dobila u parlamentu potrebitu većinu glasova.

Prešni predlog o savrani porabi biološkog fosfora.

Prihvaćena je prešnost i sam predlog, da se zabrani uporaba biološkog (žutog) fosfora u tvornicah za žigice, jer je taj fosfor po sudu strukovnjaka jako pogibelan zdravlju radnika u dotičnih tvornicah.

Prešni predlog za uvođenje sveobće i jednakoq izbornoq prava za zemaljskog sabora.

Česki socijalista Dr. Šonkup obrazložio je čestim i njemačkim jezikom prešnost svog predloga, da se uvede sveobće, jednako, izravno i tajno pravo glasa za izbore u nekoje pokrajinske sabore.

Proti prešnosti govorili su branitelji zemaljskih autonomija, Česi Poljaci i Nijemci. Predlogu nije priznata prešnost. Za prešnost glasovali su medju ostalimi i sva tri naša zastupnika.

Vladino osnova.

Ministar financija Dr. Korytowski predložio je parlamentu dva zakonske osnove t. j. osnovu za uređenje plaća najnižih državnih činovnika ili državnih poslužnika (pošte meštra, pošte expeditora, pošte-oscijanta i oscijantica, listonoša, stražara javne sigurnosti, financijalnih stražara, pisarničkih oscijanta i oscijantica, željezničkih poslužnika itd.) Za uređenje onih plaća pita ministar naknadni kredit od 4½ milijuna kruna, a da uzmogno rečenom osoblju još u posljednjem četvrtogodištu ove godine plaće poboljšati.

Druga osnova tiče se poreza na kuće ili kućarije.

Ministar je obje osnove popratio vrlo opširnim govorom.

Prešni predlozi za slobodu tiska.

Česko-radikalni zastupnik Dr. Hlajn i slobodni socijalista Breiter stavili su prešne predloge, da se daje novinarom više slobode, odnosno da se tako često novine ne zapljenjuje, što se događaju osobito često u Českoj te u Galiciji. Obajica zastupnika obrazložila je prešnost predlogu na temelju mnogobrojnih zapljena českih i rusinskih novina. Pošto je za prešnost govorilo više zastupnika te u razpravu posegnuo i ministar pravosudja Dr. Klein, prihvaćena je konačno prešnost predloga potrebitom dvoćetčinom prisutnih zastupnika.

Gradnja kanala Beč-Krakov.

Zatim je došlo na razpravu prešni predlog poljskog socijaliste Daszynskoga, koji ide za tim, da se sagradi vodeni put ili kanal iz Beča pa čak do Krakova. Za prešnost govorilo je više poljskih i českih zastupnika te jedan zastupnik grada Beča; proti govorio je njemački nacionalac Dr. Steinmender. Konačno prihvaćena je prešnost i sam predlog nakon meritorna razprava.

Skupoda ugljena i uređenje kartela.

Česki radikalni zastupnici Fresl i Choc obrazložili prešnost svojih predloga i to

proti zbog skupoda ili podraživanja kamornog ugljena a drugi da se uredi pitanje kartela zakonitim putem.

Prešnost je priznata obin predložima Pommošnje momčadi kod domobranstva.

Izvestitelj graf Kolovrat obrazložio prešnost zakonskim osnovom, da se pomnoži broj momčadi kod domobranstva za 4740 muževa i da se dade odstotu obiteljima pod oružje pozvanih rezervista. Za prešnost govorili su zastupnici pristaje vladine stranke, protiv prešnosti socijalni demokrati.

Prihvaćena je napokon prešnost za obje osnove te same osnove u meritornoj razpravi.

Buduća slednica biti će u utorku a konac zasjedanja tamo negdje koncem ovoga čedna.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Odpušten iz službe. Nusim čitateljima osobito onim iz ovog sudbenog kotara, bio je stalno poznat pristav na č. k. kotarskom sudu u Puli g. F. Savo. On se je nosao javno i otvoreno priznavao pristajem takozv. talijanske-liberalne stranke, već je za nju javno i tajno radio, što ga je napokon i službe stajalo.

Za posljednjih obćinskih izbora u Puli odao je taj gospodin ovdješnjem „Giornaltto“ nekoje službene tajne, radi česa bijase najprije kažnjen tim, da ga premjestiše iz Pule i da mu plaću smanjiše. Nezadovoljni time prizvao se je na vrhovno sudite u Beč al se je prizvalo na istu oblast i državno odvjetništvo nezadovoljno za blago otmjerenom mu pedepsom. Vrhovni sud u Beču poostrio je prvu pedeposu tim, da ga je otpustio iz službe.

Porečki kotar:

Zrenj, 20. VII. 1908.

Vjenčali se. U Zrenju, u selu Cabronica, vjenčali su se dne 20 prošlog mj. (lipnja) vrlo radozlubi gosp. Ivan Markezlić (Pavetić) i g. dčica Anica Tončić „Čekin“. Za gostoljubnost stolom, na predlog veleč. gosp. Sime Červar župnika u Zrenju, sabralo se za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru u Voloskom K 1450.

U istoj obitelji Tončić „Čekin“ vjenčali se lanjskog meso pusta gospod. Josip Tončić sa dražesnom gđicom. Angelom Jakac; isto i onom prigodom sabralo se na predlog isto goreimenovanog K 42-20. Radi nekotih darovatelja, koji su mislili, da je novac išao zgubljenom, sada se je motnilo u javnost.

Gornja svota bi poslana na ravnateljstvo ovih dana, a dolnja svota je uložena u Zrenjsko društvo za štednju i zajmove.

Kašteir, 20. VII. 1908.

Ustoličenje župnika.

Dne 2. augusta o. g. biti će ovdje svečano ustaličenje novozabranog župnika veleč. g. Santića. Biti će dan slave i veselja, te pozivamo sav okolnišni narod noku u što većem broju pohri dne 2. augusta u Kašteir. Prije podne je sv. misla i otvorenje nove crkve u popodne lijepi volki koncerat uz sudjelovanje vojničke glazbe pjesačke pukovnije broj 87, iz Pule, patljenja umjetnih vatra itd.

Lošinski kotar.

Cres, 10. VII. 1908.

Škola „Družba sv. Ćirila i Metoda.“ Školska se godina prinakla kraju. Družbina škola zatvara za ovu godinu svoja vrata, zatvara je, da se djeca odmore od umornog rada cijele godine, da tako prikupivši i osvježivši svojo sihe, novim žilavšću svojo nauko prošljude. No prije nego

li hoće da zatvori svoje vrata hoće djeca da pokažu roditeljima sve što naučise, kako se nerazvise da je razvise i zabave. Sve to pokaže prestavom nezaboravnog dana onog sv. Ćirila i Metoda. Zanimanje za tu prestavu pokazivalo se već od osam dana natrag. Svi su s veseljem očekivali taj dan, u koji će opet svoju djecu vidjeti na pozornici. Pa u istinu to zanimanje povjedoćio je i broj učesnika na dan prestave. Malo i veliko, staro i mlado sve pohitilo na prestavu. Da je zanimanje za prestavom bilo takovo, znakom je, da su od prestave i nešto očekivali t. j. dobar uspjohi dobro izvađanje. I u istinu je bilo tako. Sve točke programa izvedene su najboljom skladnošću. Predaleko bih našao kad bi išao redom nabrajati pojedine točke. Dotleći ću se samo nekih. Nasprjlo je sljedio podraz gostova u diologu J. Kašteiran i N. Ivanosić učesnice IV. razr. u kojem je razvijena bijela povijest naše škole, sve ona laži i podvale koje su se širile protiv nje najljepše su bile istaknute, koje su riješi izazvale buru pljeskanja. Mnogo se je oko orosilo videći onu malu Rošović II. razr. gdje doklamuje pjesmu „Mla“. Njezin stav, njezinu bistu i čistu riječ i okrotnost čovjeka je zadivljivala. Pozdravljen bje burnim „živima“ i pljeskanjem. „Patuljci“ siliceni u jednom činu, morala se opatovati. Divota bilo gledati one male iz I. razr. gdje marširajuć skladno pjevaju „Mladena je naša istra“. A što da rećem o pjevanju, ta ono bijaše iznad očekivanja koji: „S vilike slave“, „Vožila se šajka mala burka“ toli „Tri ptelice“ koje odpjevava skladno učesnici i učesnice IV. razr. Kračota bila gledati igru „Pravda“ u I. činu, koja bijaše skladno izvedena, što dokazuje burno odobravanje.

Na koncu veleč. g. Ivo Mrakovčić predložio značaj tu prestavu te iskreno se svima zahvali koji dođoše na prestavu. Metne na srce roditeljima da svi svoju djecu savjesno šilju u školu, pa onda će i u buduće godine moći uvjeriti još o većom uspjehu. Svaki je početak teško, to je bilo i kod ove škole, samo dok se je djecu u tuđem jeziku odgojeno i naučenu priučilo hrvatskom, koliko nije trebalo muke. Pošetkoća je svladana, o čem je dokazom prestava, koja je prošla u najboljem redu, te će svim erezanimama ostati duboko u srcu usadjena. No da je prestava tako lijepo ispala, čija je zasluga? Ničija, do li našeg vrijednog učiteljskog zbora, koji je odjutra do mraka samo oko djece nastojao, da od njih učini valjanu djecu.

Nijesu žaliti truda, ali im taj trud ovdješnja uspjeh koji su polučili u ovo kratko vrijeme, toga radi svim erezanimama jedan se glas ori: „od Boga Vam bilo plaća, a od nas hvala“. Na osobiti paku način svaku hvala ide vrijednim učiteljicama gg. Krunoslavi Pravić i Zorki Bobinae, koje su najviše doprinijele da je prestava u svakom pogledu lijepo ispala.

Zgonir.

Franina i Jurina.

Jur. Kumpare Frano pecaokajte malo. Fr. Zante, da sada ni vrijeme za diskutii, ja murin poć tamo na komun gledati kadl votaju onda ću Van drugi put poveć kako su pasali votacijoni. Jur. Bon, han, imate prav, hoće već ki

bude za koga vota, onda ćete mi drugi put na široko pov: kako budemo pasali.
Fr. Neimajte straha jos du Vam poved svih ki budu votali za kavalote.

Razne vijesti.

Gospodarska akcija za Istru. U petak bijahu sva tri naša i dva talijanska zastupnika iz Istre kod odeljnoga predstojnika g. Engelsa, da saslušaju program vladine radnje ili vladinu osnovu koju kani provesti na gospodarskom i prosvjetnom polju u Istri. Konferencija je trajala puna dva sata. G. predstojnik protumačio je gg. zastupnikom što kani vlada provesti u 10—15 godina u Istri u pogledu cestu i vodogradnja, za pošte i brojave, za jeftin pučki kredit, za pučku naobrazbu u gospodarstvu, obrtu, ribarstvu, poljodjelstvu, za mljekarstvo, za poboljšanje zemljišta, za posumljenje vrtlet, za mnogobrojne lučke gradnje, nove i popravke. Vlada će tu osnovu predati javnosti da se mogu o njoj izjaviti i viši krugovi. Nasi su zastupnici toplo preporučili vladi, da se odmah započne s najpotrebijim radnjama i da se tako narodu prikrbi podpore i zaslužbe zbog velike suše i slabe ljetine.

Slavensko gospodarsko društvo. Iz Beča nam pišu, da se je u četvrtak na večer saaslao znatan broj slavenske inteligencije u prostorijah „Česke Besede“, a na poziv českih prvaka u Beču.

Zastupane bijahu sva slavenske narodnosti, napose državni i zemaljski zastupnici českí, hrvatski i slovenski (među njimi zastup. Laginja, Ivanisević, Mandić, Spincić, Strekelj itd.) rusinski itd. te načelnici raznih slavenskih novčanih zavoda, i gospodarskih poduzeća itd.

Svrha sastanka bijaše ta, da se ustrojí veliko „Slavensko gospodarsko društvo“, koje bi promicalo gospodarski napredak svih slavenskih plemena te trebilo tudjinstinu iz gospodarskog rada slavenskih naroda.

Sastanku je predsjedao českí starina dvoraki i sudbeni odvjetnik Dr. Lenoch dočim su gg. Dr. I. V. Drozda c. kr. primarij i sveučilištni docent, te Dr. V. Šileny, prisjednik zemaljskog odbora u Brnu, obširno i temeljito obrazložili svrhu sastanka i zadaću društva, koje bi se imalo ustrojiti.

Iza živahne i svestrane razprave izabran bijaše odbor, koji imade izraditi pravila i sve potrebno prijedeliti za prvu redovitu glavnu skupštinu.

Predsjednikom odbora bio je izabran g. Dr. Lenoch, podpredsjednicima g. zastupnici Hribar, Mandić i Šileny; tajnicima gg. Dr. Kusan dvoraki i sudbeni odvjetnik te Karlo Wišo činovnik eršeidske banke českíh stediona; blagajnik g. Dr. Fr. Belaf c. k. bilježnik; revizori gg. zastupnici Krek i Svojk. U odboru nalaze se nadalje zast. Ivanisević, Dr. Slama, Dárich, Gabršček, Markov, ravnatelj banka gg. Spincić i Berka itd.

Mi pozdravljamo iskrenim zadovoljstvom novo društvo, koje bi moglo biti od velikog zamašaja na polju narodnog gospodarstva slavenskih naroda.

Godišnji izvještaj pučkih škola u Kastvu (1907-1908).

Primili smo omašan, liepo opremljen godišnji izvještaj pučkih škola, što ga je izdalo mjestno školsko vieće u Kastvu za školsku godinu 1907-8. Iz istoga je razvidno, da je u obćini kastavskoj 9 javnih pučkih škola sa 23 razreda i isto toliko učiteljskih sila. Te škole polazilo je u minuloj školskoj godini 2972 djece. Delavsku školu u Kastvu polazilo je 126 učenika, a ces. kr. pripravnicu za učiteljske škole polazilo je 8 učenika.

Iz Trsta nam pišu 17. o. m. j. U jučerašnjoj sjednici zastupstvu grada Trsta bio je na predlog drugog podnatačnika

Valeria imenovan jednogaano počastnim građanom poznati vodja talijanske liberalne stranke Dr. Felice Venezian, najžeđi protivnik našega naroda u Primorju. Novi počastni građanin nalazi se na čelu nazovi-liberalne stranke punih 25 godina te se za čitavo to vrijeme koll u gradskom, odnosno zemaljskom zastupstvu, toll na javnim sastancima i skupštinama, u obće u javnom životu pokazivao strastvanim i nepovrljivim neprijateljem našega naroda u Trstu i u okolici.

Kad se je ono prije 6 godina pokrenula misao o sporazumljenju izmedju Slavena i Talijana Dalmacije, Istre, Trsta i Goričke ustao je Venezian pobijati tu namisao, napose u našim trlim pokrajinama. U ono doba bio je u svrhu dogovora jedan mladi zastupnik iz Dalmacije u Istri i u Trstu, te je došao u doticaj s hrvatsko-slovenskim i s talijanskim prvacima, al se je brzo uvjerio, da do sporazuma nemože doći, jer ga Venezian neće!

Tečajem ove godine pokazao se je Venezian nješto meškim za dogovor izmedju talijanskih i slovenskih zastupnika za izbornu reformu za gradsko i zemaljsko zastupstvo za Trst i okolice, nu tu prividna popustljivost nije poticala iz ljubavi do Slovenaca ili iz spoznaje do pravednosti, već jedino iz nužde ili radi toga, što ga je na to prinukala alla okolnostih. Vlada je naime odlučila provesti izbornu reformu pod svaku cenu, eventualno i protí volji svemogućeg Veneziana, a on kao lukav, izkusan i oprezan političar pustio je u košćem jer je znao, da mora popustiti.

Dr. Venezian je židovskog vjerzakona što će ostati i do smrti, premda je već odavna proglasio, da nepripada nijednom vjerzakonu t. j. bezvjerac.

Njegovo najnovije odlikovanje dovodi se u savez sa težkom bolešću, koja ga je snašla i koje će po sudu strukovnjaka vrlo mučno riešiti.

Davna želja naše braće Slovenaca u gradu Trstu rekbi da će se ipak već jednoč izpuniti. Oni se bore naime već 26 godina za ustrajanje slovenske pučke škole u samom gradu, na što imadu nepobitno pravo, čemu nam je najsjajnijim dokazom 900 slovenske djece, koja polaze slovensku pučku školu družbe sv. Ćirila i Metoda kod sv. Jakova. Više od toliko slovenske djece imade raztrešeno po talijanskim i njemačkim pučkim školama u gradu, neimadu svoje il svojih škola. U tim školama gubi se i obnaroduje i znatan broj djece ostalih Slavona, napose naše hrvatske djece.

Za ustrojjenje slovenske pučke škole lomio je u gradskom vieću sa drugovima svoja koplja već prije 26 godina nezaboravi slovenski prvak Ivan viček Nabergo, a tu borbu nastavio je u bečkom parlamentu sve dok je u njemu sjedio. Kasnije preuzeo tu borbu naš velezaslužni zastupnik prof. Spincić sa drugovima iz Primorja i Kranjske a sada ju vodi slovenski zastupnik trešćanske okolice i narodni vojskovođa dr. Rybar. U današnjoj „Edinosti“ čitamo brzojavku iz Beča, u kojoj stoji, da su posredovali zastupnici Dr. Ploj i Dr. Rybar kod ministra predsjednika radi slovenske pučke škole i da su dobili zadovoljujuća razjašnjenja*). Ta je vlad uzradovala braću nam a i nas sve, koji s njima bratski čutimo i složno radimo.

Na susjednom Kontovelju usmrtila je dne 16. o. m. j. u 10 sati na večer strčila siromašna supruga Antuna i Anku Starc,

*) Nasi volećenjeni drugovi kod „Edinosti“ neće nam zamjeriti ako im bratski savjetujemo, da se čuvaju takvih vijesti t. j. da je pridrž za sebe i za vodivo stranke, jer se njima jedino protivnika uzbudjuje i nuka na opreznost i odpor. Usljed jedne takve nedavno priobšene vijesti skočili su dušmani naši kao mahnuti na noge i svo naše rusoglavje, ne bez uspjeha, a na štetu naše svete stvari. Op. Ured.

koji su iz večeri sjedili kod ognjišta. Njemu bijaše 87 a njoj 86 godina te ostavio nesretnici starca octa od 70 godina. Nesretna supruga žale iskreno svi susjedi, jer bijahu mirni, potišni i radni. Vječni im budi mir i pokoj!

Djaško pripomoćno društvo u Pazinu primilo je u mjesecu lipnju sljedećo darove:

Gosp. zam. škol. nadzornik Fran Matječić, Trst 40 K. — Tržačka posojilnica iz hiranilica, Trst 800 K. — Gosp. prof. Antun Milohnić, Cres 5 K. — Gosp. nadžupnik Niko Turato, Cres 5 K. — Gosp. pop Ivan Mrakovčić, Cres 5 K. — Gosp. nadučitelj Vinko Zidarić, Pican 10 K. — Gosp. pomorski kapetan Ivan Blažić, Ičić 2 K. — Gospodja Franica Cerovac sabrala u svojoj gostionu na predlog g. Karla Nežića K 386. — „Istarska Posojilnica u Puli“ sakupljeno u raznim zgodama K 31298. — N. N. izgubljena oklada za mreže 1 K. — Dva trgovca za okladu kod igre K 220.

Svima najljepša hvala, a od Boga Odbor.

Za ub'azjenje biede i nevolje u Istri. Izvanredno rana i dugotrajna suša u našoj pokrajini prouzročila je siromašnom poljodjelcu ogromnih šteta. Trava je skoro sva i skoro svuda već mjeseca maja izgorjela tako, da o pravoj košnji ne bijaše ni govora. Žito je suša većinom u oviotu pritisla to će riedki gospodari spraviti trećinu prihoda, a većina njih niti sjemena.

Na plitkoj zemlji poginuo je krumpir, pažul i kuruz (turčica) a ostale zelenine nemia tako rekud ni za lilek.

Najgore ide poljodjelcem, koji imadu više glava blaga jer mu nelajuju šta dati u štali a na pašu seće se mršavo blago gori doli kao bez glave.

Na nekotih mjestih pokrajine bilo je počelo opadati i lišće sa trsja te zrnje sa grozdica usljed prevelike suše.

Posljednja blagotvorna kiša okriepila je trsje i oživila na debelim zemljama kuruzu i krumpir. Traje knže obćenito liepo, gdje ga nije zlosretna tuča oklasičila.

Nasi su se zastupnici na carevinskom vieću osvjedočili na licu mjesta i sami o biedi nevolji, koja vlada u pokrajini, i koja će biti još veća nebudu li od strane carevskih i zemaljskih oblasti narodu brže i izdatne podpore i pomoći.

Oni su sva trojica već 13. maja podnesli u carevinskom vieću interpelaciju na vladu, kojom ju upitah, da li njoj je poznata nevolja koja vlada i bieda, koja pučanstvu Istre prieti usljed velike i dugotrajne suše, nebudu li vlada pritekla tomu pučanstvu čim prije i čim većom podporom na pomoć.

Dne 9. stavili su prešni predlog kojom pozivlju carsku vladu, da prisloči pučanstvu Istre izdatnom podporom na pomoć, jer će ono inače strasno nasrdati usljed dugotrajne suše i tuće itd.

Zastupnici su nasi i ustmeno predočili ministru, predsjedniku, ministru unutarnjih posala i ministru za poljodjelstvo svu nevolju našeg pučanstva Istre, u koju je zapao usljed slabe ljetine.

Jedan od naših zastupnika proporućo je toplo carskom namjestniku u lina sve trojice da izviaoči brzo vlerno i točno središnju vladu o težkih posljedica letošnje suše u našoj pokrajini. G. namjestnik poslao je u Istru izvjestitelja za poljodjelstvo koji će se na licu mjesta o tužnom stanju polja, sjenokoša, potučenihi vinograda itd. izvjeriti; to će tom svoje predpostavljeno izvjestiti a taj će izvještaj g. namjestnik što brže ministarstvu predložiti.

Čvrsto se nadamo, da će ministarstvo na temelju upita, predloga, preporuke i izvještaja narodu dos dobiti na pomoć većom podporom nego li je to do sada činilo.

Omladina za Družbu. Nekotih od apsolenata realke u Splitu

poslali su Upraviteljstvu Družbe sv. Ćirila i Metoda K 111462 kao poklon Družbi. Bili uzorom svim Hrvatima, te ugledali se i ostali njihovi drugovi u plemeniti taj otačbenički primjer.

Izjava zemaljskog kapetana Istre o primirju izmedju Talijana i Hrvata i Slovenaca.

Suradnik bečkog lista „Neue Freue Presse“ posjetio je u Beču zastupnika i zemaljskog kapetana za Istru g. — dr. Rizzi — a, da se popita o tom, što je lalinito na vjestih, koje su zadnjih dana došle u javnost, vrhu odnošaja izmedju nas Hrvata — Slovenaca u Istri. Preobdujemo nize tu izjavu, na koju ćemo svakako jeste vratiti:

„Na pitanje, hoće li se u jezicnom sporu izmedju Hrvata i talijana postignuti novim jezicnim zakonom kakav sporazum, odgovorio je dr. Rizzi, da ako se i mnogima čini to pitanje nekim strahilom, da će se ipak naći neki izlazak. Nastavljujući reče zemaljski kapetan: Ja ću samo kod te prilike da na jednu okolnost upozorim. U jednoj od posljednjih sjednica parlamenta podneli su naši hrvatski drugovi iz Istre jednu interpelaciju glede ponučenjanja u primorskim krajevima. Vi ste, gospodine uredniče, za celo tu interpelaciju pročitati i nasi pod njom takodjer i podpise mojih talijanskih drugova.“

Svatko neka si o tomo misli što ga je volja, nu po mojem mnenju ovaj za jednoliki politički korak talijanskih i hrvatskih zastupnika u nekotih stvarima može samo koristiti ovim u primorju žlućim narodima i to u svakom pogledu.

Pregovori, koji su se vodili prigodom debate o izbornom redu, najbolje su dokazali, da su Talijani voljni sa drugim plemenom Hrvatima da živu u dobrim i spokojnim odnosima. Nu ja držim, da odluka hrvatskih zastupnika, postavili u Talijanima pripadajućih krajevima hrvatskog brojnog kandidata, kadra da taj sporazumak i mir samo naruši. Ja govorim samo o brojnom kandidatu, jer držim da je izključeno, da bi u onim krajevima, koji su doznačeni Talijanima, bio izabran jedan hrvatski kandidat. Za to se bojim, da bi ova izborna borba mogla imati loših posljedica. I to tim više, jer su to prvi izbori poslie zavedenja novog izbornog reda za sabor. Ja bih rekao, da je upravo nužda za narodni mir u Istri, t. j. da se po narodnosti točno ograde. Dok nije utvrđena sfera narodnoga upliva izmedju oba naroda, dotle nema mira u Istri. A tomo bi podjelba obćina najbolje poslužila. To će stajati do Hrvata, hoće li na to pristati.

Konačno je dr. Rizzi obćao, da će i pitanje hrvatskog školstva u Istri podupirati, u koliko će to materialne okolnosti dozvoliti.*

Tamburaškom društvu u Lantšću darovali su na predlog Grbuc Matu-Bazgonića sljedeće gg.:

Črnac Mate, Drašćić i Poropat Antun po 1 K, Antun Buždon 4 h, Antun Bradetić i Grbac Mato po 50 h i Buždon Ivan 4 h. Nadalje kod licitacije prazne keše K 152. — Plemenitim darovateljem najljepše zahvaljuje Odbor.

Slavenska banka u Beču. Predposljedna sastala su se u Beču zastupnici raznih slavenskih banka, da ustroje veliku slavensku banku, u koju bi se stjecali slavenski kapitali iz čitave Austro-Ugarske i koja bi promicala razvoj slavenske industrije. Sastanak je sazvao i istomu predsjedno narod, zastupnik na carevinskom vieću i načelnik blele Ljubljano g. Ivan Hribar. Bilo sretno!

Hrvatsko pripomoćno društvo u Beču. Pосто je društvo u zadnjem semestru ove školske godine imalo velikih nepodvrljivih izdataka, umoljavaju se gg. članovi društva i prijatelji djactva, da svoje prinose izvole poslati što prije na

na društvenu adresu: VIII. Lerchenfelderstrasse 44.

Prinosi namijenjeni za djake, koji su ostavili zagreb. sveučilište, te posjećuju tamošnje visoke škole upotrebit će se isključivo u tu svrhu.

Istomu društvu darovao je prigodom svoje promocije gosp. Dr. Valentin Vouk, demonstrator u botaničkom institutu na bečkom sveučilištu 20 K; a njegov brat Dr. Bruno Vouk, ljekarnik u Zagrebu 10 K, na čemu im se društvo najljepše zahvaljuje. Društveni "Vjostrič" izaci će i biti razaslan idućeg mjeseca.

Odlikovanje naših trgovaca. Iz Opatije nam javljaju, da su dobili naši mladi i vrijedni trgovci, braća Milan i Vladko Hundić trgovci u Opatiji, pod imenom Milan Kundić, sinovi nezaboravnog našeg Mata, za izloženo meso na međunarodnoj izložbi za hranu i jestvine "Exposition International d'Alimentation et Hygiene" umjetnički izradjenu počasnu diplomu, veliku slatnu kolajnu i krasan zlatni križ. — Čestitamo iskreno!

Odlikovanje. Naš zemljak g. Anastaz Jelusić, rodom iz Kastva c. k. sumarski avjetnik kod namješteljstva u Zadru dobio je povodom svog umirovljenja naslov i značaj sumarskog namješteljnika. Čestitamo!

Učiteljice za zabavište "Družbe sv. Cirila i Metoda". Ravnateljstvo naše Družbe raspisuje natječaj za dva mjesta učiteljica voditeljica, i to u Cresu i Pazinu, sa mjesečnom plaćom od 80 K.

Molbe sa svjedočbama i drugim izpravama valja poslati do 26. Julija o. g. ravnateljstvo "Družbe" u Volosko.

Mladomisluci u tršćansko-koparskoj biskupiji. Ovih školskih praznika promisliti će sljedeći bogoslovci tršćansko-koparske biskupije: g. Lazić Julijo svršeni bogoslov iz Crnika u Slavoniji, g. Zigulić Vinko svršeni bogoslov iz Veprinca i g. Magdić Fran bogoslov IV. godine iz Ljutomera u Štajerskoj.

Prvi parobrod novog parobrodarskog društva "Austro-hrvatskog". Na brodogradilištu g. Martinolića u Malom Lošinj u sa gradjen je prvi parobrod novog našeg parobrodarskog društva, koje se imenuje "Austro-hrvatsko" i kojemu je sjedište u Puntinu na otoku Krku. Novi parobrod nosi ime slavni naših Frankopana te čeka na brodogradilištu u Lošinj, da ga spuste u more i da započne redovitu plovidbu za sada između otoka Krka i Rijeka.

Novomu poduzeću želimo najbolje uspjeha na korist dioničara i našeg putujućeg občinstva.

Mjesto stražara u kaznioni u Kopr. U službenom listu raspisan je natječaj na mjesto stražara u muškoj c. kr. kaznioni u Kopr, s tim mjestom skopčana je godišnja plaća od 800 K, 840 grama kruha na dan, službeno odjele, te stan, svjetlo i drva u kaznionici za neoženjene. Prednost imaju oni koji su vješti zanatu bravarstva, poljodjelstva i kalstva. Molbe valja poslati do 18. augusta 1908. na ravnateljstvo c. kr. kaznionice u Kopr. Poblizi uvjeti u "Osservatore Triestino" od 16. Julija o. g.

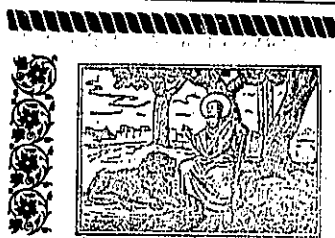
Odlikovanje hrvatskog umjetnika. Slavni hrvatski slikar profesor Vlaho Bukovac pozvan je u Englezku, da tamo slika nekoje odlične i bogate englezke osobe.

Jeftino vino. Dobrog istarskog vina može se dobiti uz cianu od 14—16 kruna po hektolitr. Ako ga tko želi kupiti nek se obrati na naše uredništvo.

Listnica uredništva.

Gosp. N. N. u T. — Ono mjesto u govoru zastupnika Mandića mora svatko shvatiti, da je tiskarska pogriješila i da ima glasilni "u h a r", nipošto na "u k o r" našega naroda itd. Živili!

Gosp. M. Radl nedostatak prostora morali smo izpuštiti u zadnjem broju izvještaj "Iz carevinskog vieća". Da ste nam zdravo!

Zeludčane kapljice Markove kapljice

Predivstvo proti slabosti zeludca, imenito proti pomankanju teka za jelo, protiv grizu i grčevina u zeludcu i truhlu, protiv nadutosti od vjetрова. Poslije teškog masnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 botičica zeludčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo žudovore. Božo Pazić, Kaštel stari. Molim poslati mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren veđ kod prijatelji naručila da djeluju izvrstno, te da svakom zgodom lete mojim prijateljima preporučiti. — Ovakvih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti hndem još mnogo, te stoje svakome na vidu. Ova kapljica pripravila samo Gradska Ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska Ljekarna Zagreb, polag trga sv. Marka 20.

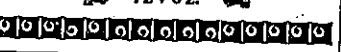
Prva slavenska tvornica ura za tornjave

Franjo Moravus,

BRNO. Nova ulica 25. MORAVSKA.

tvori i razaslije ure za crkvene zvonike, dvorce, škole, tvornice, --vlečnice, ljetnikovce -- samo u izvrstnoj izradbi vrlo jeftino.

Čuvajte se nadzorne ure. Glasnički štampi se ne zahtjev bađava. Najviše odlikovanje za izvrstno proizvođeno

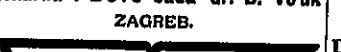
Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imaju kraste osip, crvenilo na koži ili bud kakove nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstnu mašt zakonom zaštićenu iz Ljekarne PEĆIĆ sada dr. B. Vouk — Zagreb. Djeluje najuspješnije kod svake vrsti rana (vezotina, ogrebine, opekline itd.), kod prekomjernog znojenja nogu i tijela te nebi smjela nijedna kuća biti bez glasovite masti za djecu.

Čuvajte se patvorina!

Očjena kutija K — 80. Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladište: Ljekarna PEĆIĆ sada dr. B. Vouk ZAGREB.

Soboslikar VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličičarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI. Prima zadrugare, koji uplaćuju sadružnihi dielova jedan ili više po kruna s. Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te slata bez ikakvog odbitka. Vraća na štednju uložene iznoso do 1000 K bes predhodnog odkasa, a iznoso od 1000 K ako se nije kod uložnja anglasno ustanovilo veđ ili manji rok na odkas, na odkas od 8 dana. Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i sadružnice na garanciji. Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podno i 3—6 sati zatvorono. Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pad desno, gdje se dobivaju pobliže informacije. Ravnateljstvo.

Svjedčarna na paru J. Moravac, Gorica, bl. Sv. Antona b. 7. Preporuča pred svećenstvo, svjetnom starostinstvu, p. n. svjetnom občinstvu svjedče iz poljednog pčelovog voaka. Kilogram po K 5. Za prijednost jamčim s K 5.000. Tomjan Myrha, Bityrak, Atila, i staklin za vjetno svjetlo po jedinici 20. Trgovčina preporučuje svjedče za pogrebe, za bogatno drve, voštani svjetil i masi najjeftinije vredi za veoma niske cijene. Kad voak kupujete u ovdje možniti po najjeftinijem cijeni.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVEZDA R. B. broj 86967. Telefon br. 45—22. godina staro bolesti izlečene su sa mojim strojem nose i Od izlečeni sa mojim strojem R. B. broj 86967 izradna zahvale kao i od odličnih slojava izdano svjedočbe i priznanice iz sviju strana svijeta pohvaljeno su u svojoj plamobran, gdje stoje svakomu u svako doba na vidu. IDJE NIJE DAN LIEK NIE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izlečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag. Upozorenjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moji stroj na emlja zamjenjivati sa Voltlinim, koji je poradi svoga neuopasna zađran u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj zađran mođ dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. broj 86967 osobito se hvati i uživa važnoću dopadnost paradi svoje izvrstne ljekovitosti. MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospođe. VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabiti se kod ostarelih 20 godiš. kroničnih bolestih. Dopisivanje i naručbe obavljaju se u i hrvatskom jeziku. Pouzdanost ili ako se novac unapred pošalje, razaslije glavna prodavaona za tu i inozemstva. ALBERT MÖLLER, Budimpešta, V/41. Kolar, Vadaš-ulica br. 84.

NARODNA TISKARA LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1. Preporuča sl. općinstvu svoju tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata. U papirnici mogu se dobiti sljedeći: Molitvenici: Utjeha starosti. Čvrsto uvezan. Tiskan velikim slovima, po K 1-80, 1-80 i 2-50. Isus prijatelj djece. Čvrsto i liepo uvezan, po K —60, —70, —75, —80, —90 i 1—. Andjeo šuvar. Molitvenik za djecu, po K —40, —60, —60, —70 i —90. Sv. Anton Paduanski i njegovo Novanje. Elegantno uvezan po K 1-60 i 1-80. Vrtić Gospodnji. Uvezan u kožu, po K 3—4. Hljeb nebeski. Uvezan u barjurnastu crnu kožu sa zlatorezom po K 8-80. Slava Bogu a mir ljudem. Uvezan u sfinu kožu po K 4—. Vjerna bogoljubnosti. Uvezan u sfinu tvrde korice po K 2-40 i 4—.